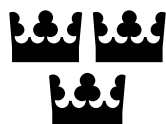

Allmänna bidrag till kommuner

25

Förslag till statens budget för 2019

Allmänna bidrag till kommuner

Innehållsförteckning

Tabellförteckning.....	4
Diagramförteckning	5
1 Förslag till riksdagsbeslut	7
2 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner.....	9
2.1 Principer för utformningen av denna proposition	9
2.2 Omfattning.....	10
2.3 Utgiftsutveckling	10
2.3.1 Förändringar av ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	11
2.4 Mål för utgiftsområdet.....	11
2.5 Resultatredovisning.....	11
2.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder	11
2.5.2 Kommunsektorn i samhällsekonomin	12
2.5.3 Den ekonomiska utvecklingen i kommunsektorn	13
2.5.4 Kommunalekonomisk utjämning	19
2.5.5 Utjämning av LSS-kostnader	20
2.5.6 Ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting	20
2.5.7 Kommunsektorns ekonomiska utveckling 2018–2021	20
2.6 Budgetförslag.....	21
2.6.1 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	21
2.6.2 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader.....	26
2.6.3 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer.....	27
2.6.4 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen.....	28
2.6.5 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet.....	28

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Anslagsbelopp	7
Tabell 2.1	Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	10
Tabell 2.2	Härledning av ramnivån 2019–2021 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	11
Tabell 2.3	Resultaträkning för kommunsektorn	15
Tabell 2.4	Balansräkning	16
Tabell 2.5	Kostnader per verksamhetsområde	17
Tabell 2.6	Kommunalekonomisk utjämning kommuner 2017	19
Tabell 2.7	Kommunalekonomisk utjämning landsting 2017	20
Tabell 2.8	Kommunsektorns finanser	21
Tabell 2.9	Anslagsutveckling 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	21
Tabell 2.10	Tillskott, ekonomiska regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen och övriga ekonomiska regleringar för anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	25
Tabell 2.11	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning	26
Tabell 2.12	Anslagsutveckling 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	26
Tabell 2.13	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	26
Tabell 2.14	Anslagsutveckling 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	27
Tabell 2.15	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	27
Tabell 2.16	Anslagsutveckling 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen	28
Tabell 2.17	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen	28
Tabell 2.18	Anslagsutveckling 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet	28
Tabell 2.19	Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet	29

Diagramförteckning

Diagram 2.1	Befolkningstillväxt i olika åldersgrupper	12
Diagram 2.2	Resultat före extraordinära poster	14
Diagram 2.3	Andelen kommuner och landsting som redovisat positiva resultat	14
Diagram 2.4	Statsbidragen till kommunsektorn.....	17
Diagram 2.5	Investeringsutgifter	18
Diagram 2.6	Långfristiga skulder.....	19

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar ramanslagen för budgetåret 2019 under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt tabell 1.1.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1	Kommunalekonomisk utjämning	105 939 384
1:2	Utgjmningsbidrag för LSS-kostnader	4 446 438
1:3	Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	6 950
1:4	Stöd med anledning av flyktingsituationen	5 000 000
1:5	Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet	500 000
Summa		115 892 772

2 Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

2.1 Principer för utformningen av denna proposition

Särskilda principer har tillämpats vid utformningen av denna proposition med anledning av att den har beslutats av en övergångsregering. Bakgrunden till dessa redogörs närmare för i finansplanen (Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 1.1).

Utgångspunkten för förslagen i denna proposition har varit den budget som riksdagen har beslutat för 2018 efter förslag i budgetpropositionen för 2018. Vidare har följande generella justeringar gjorts för utgiftsområdena:

- Anslag som används för förvaltnings- och investeringsändamål har pris och löneomräknats på sedvanligt sätt. Anslag som avser regelstyrda transfereringssystem har justerats utifrån ändrad makroekonomisk utveckling liksom ändrade volymer (t.ex. antal personer som omfattas).
- Anslag har justerats till följd av beslutade lagar och förordningar, internationella avtal, civilrättsligt bindande avtal eller EU-rättsakter.
- Anslag har justerats med anledning av att riksdagen beslutat om flyttar av ändamål och verksamheter mellan utgiftsområden.
- Anslag har justerats om det krävts för att nödvändiga samhällsfunktioner ska kunna upprätthållas.
- För att verksamhet som baseras på ett beställningsbemyndigande för kommande år ska ges förutsättningar att bedrivas i

samma omfattning 2019–2021 har anslagsnivåerna för alla år justerats med hänsyn till nivån på beräknade infrianden av de ekonomiska åtagandena 2019.

De sedvanliga finansieringsprinciper som används vid beredningen av regeringens budgetförslag har i enlighet med ramverket för finanspolitiken tillämpats även när denna proposition tagits fram (skr. 2017/18:207, bet. 2017/18:FiU32, rskr. 2017/18:334).

Utöver förslag om anslag lämnar regeringen även nödvändiga förslag om beställningsbemyndiganden och andra finansiella befogenheter samt övriga förslag på finansmaktens område som kräver riksdagens ställningstagande inför det kommande budgetåret. Vid bedömningen av storleken på beställningsbemyndigandena har en prövning gjorts utifrån tidigare beslutade bemyndiganden och med hänsyn till de föreslagna anslagsnivåerna.

Endast sådana förändringar i förhållande till riksdagens ursprungliga budgetbeslut för 2018 som varit förenliga med vad som ovan angetts har föreslagits. Regeringens budgetförslag innebär i de allra flesta fall att den statliga verksamheten kan genomföras i samma omfattning som 2018. Vissa anslagsnivåer har blivit lägre än de beräkningar regeringen tidigare redovisat för 2019, medan andra har blivit högre. Vid behov kan förslag till ändringar i budgeten lämnas under pågående budgetår.

Vilka konsekvenser för anslagsnivån som tillämpningen av principerna har fått redovisas under regeringens överväganden för respektive

anslag. Tyngdpunkten i redovisningen är konsekvenserna för anslagsnivån 2019. I härledningstabellerna har det inte varit praktiskt möjligt att specificera nya beslut och överföringar på motsvarande sätt som gjordes i budgetpropositionen för 2018.

Regeringen redovisar på sedvanligt sätt beräkningar även för det andra och tredje tillkommande året efter budgetåret, dvs. för 2020 och 2021. Även dessa beräkningar baseras på de ovan angivna principerna. Regeringen har dock inte tillämpat principen om förlängning av anslagsnivån för 2018 för åren efter budgetåret, när det gäller reformer för vilka ett slutdatum angetts. För 2020 har reformer som planerats upphöra helt fr.o.m. 2019 eller 2020 tagits bort från beräknade anslagsnivåer. På motsvarande sätt har reformer som planerats upphöra helt fr.o.m. 2021 tagits bort från beräknade anslagsnivåer fr.o.m. det året.

De redovisade beräkningarna för 2020 och 2021 görs för att det ska vara möjligt att härleda de föreslagna preliminära utgiftsramarna för 2020 och 2021 till anslagen. Med hänsyn till att propositionen lämnas av en övergångsregering är de förutsättningar som dessa beräkningar bygger på mycket osäkra. Informationsvärdet av beräkningarna är därför begränsat.

I enlighet med kraven i budgetlagen (2011:203) lämnar regeringen i denna proposition en resultatredovisning i förhållande till de av riksdagen

beslutade målen. Mot bakgrund av de ovan angivna principerna har dock regeringen avstått från att redovisa sina slutsatser av de presenterade resultaten. Regeringen har även avstått från att redovisa den framtida politiska inriktningen för utgiftsområdet. Vad som ska gälla för 2019 framgår av förslagen om anslag och övriga finansiella befogenheter samt av de ändamål som är kopplade till dessa.

2.2 Omfattning

Utgiftsområdet Allmänna bidrag till kommuner omfattar fem anslag. Inom ramen för anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* redovisas flera olika bidrag och avgifter (se avsnitt 2.6.1). Utgiftsområdet omfattar vidare anslaget 1:2 *Utgjänningsbidrag för LSS-kostnader* (se avsnitt 2.6.2). Bidraget finansieras med en utjämningsavgift för kommuner (inkomsttitel 7121 Utjämningsavgift för LSS-kostnader). I utgiftsområdet ingår också anslagen 1:3 *Bidrag till kommunalekonomiska organisationer* (se avsnitt 2.6.3), 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* (se avsnitt 2.6.4) och 1:5 *Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet* (se avsnitt 2.6.5).

2.3 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Miljoner kronor

	Utfall 2017	Budget 2018 ¹	Prognos 2018	Förslag 2019	Beräknat 2020	Beräknat 2021
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	94 657	99 808	99 808	105 939	108 005	111 070
1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 902	4 094	4 094	4 446	4 446	4 446
1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer	7	7	7	7	7	6
1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen	7 000	7 000	7 000	5 000	3 000	
1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet		500	500	500	500	
Totalt för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	105 566	111 409	111 409	115 893	115 958	115 522

2.3.1 Förändringar av ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

I denna proposition föreslås utgiftsområdet öka med ca 4,5 miljarder kronor 2019 jämfört med 2018. Ökningen beror i huvudsak på sänkningen av skatten för personer över 65 år som innebär att det kommunala skatteunderlaget minskar, vilket medför en minskning av kommuners och landstings skatteintäkter. Kommuner och landsting ska kompenseras för det intäktsbortfall som förslaget innebär. Denna kompensation innebär en ökning av utgifterna under utgiftsområdet med 3,8 miljarder kronor. Därutöver tillkommer vissa andra ekonomiska regleringar som netto ökar ramnivån (se avsnitt 2.6).

Tabell 2.2 Härledning av ramnivån 2019–2021
Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Milljoner kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018¹	111 385	111 385	111 385
<i>Förändring till följd av:</i>			
Pris- och löneomräkning ²			
Beslut	4 507	4 571	4 135
Överföring till/från andra utgiftsområden		2	2
Övrigt			
Ny ramnivå	115 893	115 958	115 522

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2018. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2020–2021 är preliminär.

2.4 Mål för utgiftsområdet

Målet för utgiftsområdet är att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting som bidrar till en effektiv kommunal verksamhet med hög kvalitet (prop. 2008/09:1 utg.omr. 25 avsnitt 2.3, bet. 2008/09:FiU3, rskr. 2008/09:150).

2.5 Resultatredovisning

2.5.1 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

Resultatredovisningen avseende utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner skiljer sig från andra utgiftsområden på grund av hur ansvarsfördelningen mellan stat och kommuner och landsting ser ut. Ansvar för en stor del av den svenska offentliga förvaltningen, såsom hälso- och sjukvård, omsorgsverksamhet och utbildningsverksamhet, har ålagts kommunerna och landstingen genom riksdagsbeslut.

Ramarna för den kommunala verksamheten sätts av riksdagen och regeringen i form av lagar, förordningar samt i myndighetsföreskrifter och genom andra former av styrmedel. Utöver de lagreglerade uppgifterna finns en fri sektor, inom vilken kommuner och landsting kan ombesörja egna angelägenheter, s.k. frivillig verksamhet.

Det kommunala självstyret och beskattningsrätten

Det kommunala självstyret innebär att kommunsektorn har stor frihet att själv, inom ramen för bl.a. befintlig lagstiftning, utforma och ansvara för sin verksamhet. Självstyret skapar möjlighet till lokal anpassning av verksamheten och innebär att demokratiska församlingar i kommuner och landsting kan styra över verksamheten och ansvara för dess ekonomiska och verksamhetsmässiga hållbarhet. Genom den kommunala beskattningsrätten har kommunerna och landstingen ett långtgående ansvar för finansieringen av sina olika verksamheter. Skatteintäkterna utgör två tredjedelar av kommunsektorns totala intäkter. Kommuner och landsting är ansvariga för verksamheternas resultat, kvalitet och innehåll. Varje kommun och landsting ska redovisa om kraven i kommunallagen (2017:725) på en budget i balans och målen för god ekonomisk hushållning har uppnåtts.

Den kommunala självstyrelsen, kommunernas ansvar för välfärdsverksamheterna som styrs genom lag och förordning samt den kommunala beskattningsrätten utgör alla viktiga delar av den svenska decentraliserade samhällsmodellen.

Statens bidrag till kommunsektorn

Staten bidrar till finansieringen av de kommunala verksamheterna dels genom generella statsbidrag (främst anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning*), som 2017 utgjorde nästan 9,5 procent

av sektorns inkomster, dels genom riktade statsbidrag, som samma år utgjorde ca 9,6 procent av inkomsterna. Mer ingående information om de olika riktade bidragen finns under övriga utgiftsområden samt i bilagan till detta utgiftsområde.

Uppföljning av de generella statsbidragen

På grund av ansvarsfördelningen mellan staten och kommunsektorn, och eftersom den största delen av kommunsektorns intäkter utgörs av kommunala skatteintäkter, går det inte att följa upp hur de generella statsbidragen används. Det går därför inte heller att dra slutsatser om sambandet mellan å ena sidan storleken på de generella statsbidragen och fördelningen av dessa, och å andra sidan enskilda kommuners och landstings ekonomiska resultat och finansiella ställning. Den uppföljning som görs i detta avsnitt tar därför i första hand sikte på den första delen av målet för utgiftsområdet, att skapa goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar för kommuner och landsting. Redovisningen omfattar följande:

- resursutvecklingen och den demografiska utvecklingen,
- vikten av god ekonomisk hushållning,
- resultatutvecklingen i kommuner och landsting,
- utvecklingen av andra ekonomiska indikatorer,
- utvecklingen av tillgångar och skulder,
- statsbidragen till kommuner och landsting,
- systemet för kommunalekonomisk utjämning, och
- systemet för utjämning av s.k. LSS-kostnader.

Vidare redovisas kommunsektorns köp av verksamhet, samt ersättningen till kommuner och landsting för mervärdesskatt inom icke skattepliktig verksamhet. Även insatser som bl.a. syftar till att underlätta jämförelser i kommunsektorn redovisas.

2.5.2 Kommunsektorn i samhällsekonomin

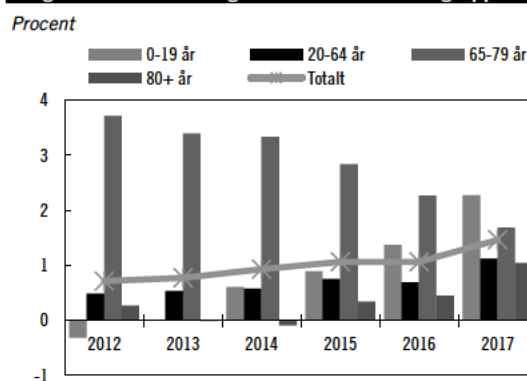
Kommunsektorn ansvarar för en stor del av välfärden och bär därmed också en stor del av de offentliga utgifterna. Kommunsektorns utgifter

motsvarade ungefär hälften av den samlade offentliga sektorns utgifter 2016. De kommunala utgifterna motsvarade 25 procent av BNP, varav ca 20 procentenheter utgjordes av kommunal konsumtion. Denna konsumtion omfattar främst de skattefinansierade välfärdstjänster som kommuner och landsting ansvarar för. Störst andel av utgifterna avser hälso- och sjukvården, följt av utbildning och omsorg. Kommunsektorns konsumtionsutgifter ökade med 4,4 procent i löpande priser och med 0,8 procent i fasta priser 2017. Ökningstakten var därmed lägre än under 2015 och 2016.

Demografin påverkar kommunsektorn

Kommunsektorns ekonomi och verksamhet påverkas av den demografiska utvecklingen. De senaste åren har präglats av en kraftig befolkningsökning i riket och av att befolkningstillväxten har varit mer spridd över landet än tidigare. Sett till olika åldersgrupper har befolkningstillväxten varit högre för barn och äldre personer jämfört med personer i förvärsaktiv ålder under 2016 och 2017, vilket har bidragit till ökningen av kommunsektorns konsumtionsutgifter (se diagram 2.1). Befolkningstillväxten väntas vara fortsatt hög framöver, med en fortsatt ökning av antalet personer i icke förvärsaktiv ålder i förhållande till antalet personer i förvärsaktiv ålder.

Diagram 2.1 Befolkningstillväxt i olika åldersgrupper

Källa: Statistiska centralbyrån.

Den kommunalt finansierade sysselsättningen, dvs. personer sysselsatta i kommuner och landsting samt i näringslivet som producerar välfärdstjänster som finansieras med kommunala skattemedel, uppgick till ca 1,4 miljoner personer 2017 och har ökat med ca 26 000 personer sedan 2016. Av de 1,4 miljoner personerna var ca 1,2 miljoner anställda i kommunsektorn och ca

170 000 personer hos privata utförare. Ökningen av antalet anställda 2017 skedde framför allt i kommunsektorn. Ökningen av antalet personer anställda i kommunfinansierad verksamhet 2017 var hög i ett historiskt perspektiv, men ändå lägre än ökningen under 2015 och 2016 då genomsnittet uppgick till 44 000 personer per år. En majoritet av de anställda i kommunsektorn är kvinnor.

2.5.3 Den ekonomiska utvecklingen i kommunsektorn

God ekonomisk hushållning – för en långsiktigt hållbar ekonomi

Det övergripande målet för den kommunala ekonomin anges i kommunallagen (2017:725). Kommuner och landsting ska enligt lagen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, t.ex. kommunala företag. Krav på god ekonomisk hushållning innebär bl.a. att kommuner och landsting ska fastställa egna finansiella mål och ha en långsiktigt hållbar ekonomi. En grundläggande princip är att varje generation ska bära sina kostnader. Kommuner och landsting ska ange mål och riktlinjer för sina verksamheter som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning.

Vilka finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning beror på kommunernas och landstingens utgångsläge, förutsättningar och utmaningar. Finansiella mål kan bl.a. avse soliditet och skuldsättning på kort och lång sikt, hur finansiering ska ske, nivå på betalningsberedskap samt risk och andra osäkerhetsfaktorer. Ett vanligt förekommande mål är att resultatet ska uppgå till en viss andel av de sammanlagda skatteintäkterna och de generella statsbidragen. Tak eller målnivåer för skattesatsen och låneskulden är också vanligt förekommande.

Balanskravet – den lägsta godtagbara resultatnivån
Kommunallagens balanskrav anger den lägsta godtagbara resultatnivån på kort sikt. Det innebär att enskilda kommuner och landsting som huvudregel ska besluta om en budget där intäkterna överstiger kostnaderna. Bedömningen av om kravet är uppfyllt ska göras utifrån balanskravsresultatet, dvs. årets resultat enligt balansräkningen justerat för ett antal poster, bl.a. reavinster

och reserveringar till en resultatutjämningsreserv (se vidare Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 5.3). Ett negativt resultat ska regleras inom tre år. Det finns dock möjlighet, om synnerliga skäl föreligger, att inte reglera ett negativt resultat.

Vid utgången av 2017 var det 11 kommuner och 4 landsting som hade ett negativt resultat kvar att återställa, på totalt 0,2 miljarder kronor respektive 1,6 miljarder kronor.

Resultatutjämningsreserver – kan underlätta vid konjunkturförändringar

Kommuner och landsting har sedan 2013 möjlighet att utjämna intäkter över tid och därigenom förbättra förutsättningarna att möta konjunkturvariationer. Inom ramen för det egna kapitalet kan kommunsektorn bygga upp resultatutjämningsreserver där de kan reservera en del av överskottet i goda tider och sedan använda medlen för att täcka underskott som uppstår under exempelvis en lågkonjunktur. I slutet av 2017 fanns 14 miljarder kronor avsatta i resultatutjämningsreserver för sektorn som helhet, vilket var en ökning med knappt 4 miljarder kronor jämfört med 2016.

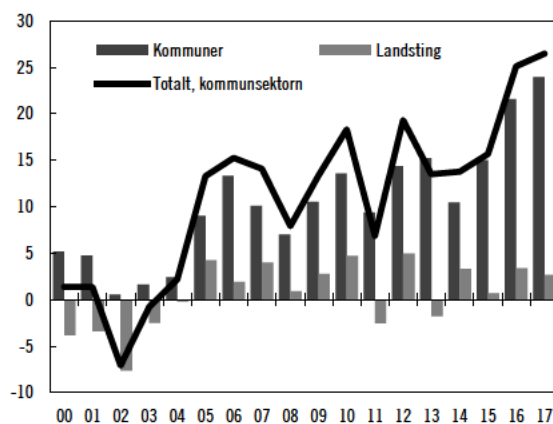
Sektorns resultat och finansiella ställning

Kommunsektorn har sammantaget redovisat positiva resultat sedan 2004. År 2017 redovisade kommunsektorn ett starkt resultat, totalt drygt 26,5 miljarder kronor före extraordinära poster (se diagram 2.2). Kommunernas resultat uppgick till 23,8 miljarder kronor och landstingens resultat till 2,7 miljarder kronor. Resultatet efter extraordinära poster, dvs. årets resultat, uppgick 2017 till 26,2 miljarder kronor (se tabell 2.3).

År 2017 uppgick årets resultat som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag till 3,1 procent för kommunsektorn som helhet. Det höga resultatet 2017 berodde bl.a. på en stark ökning av skatteintäkter och reavinster vid försäljning av fastigheter. För kommunerna uppgick andelen 2017 till i genomsnitt 4,3 procent och för landstingen till 0,9 procent. Den genomsnittliga resultatandelen för 2007–2016 uppgick till 2,5 procent för sektorn som helhet.

Diagram 2.2 Resultat före extraordinära poster

Miljarder kronor

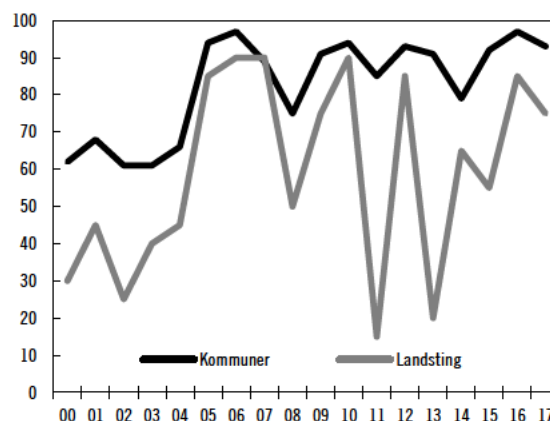
Källa: Statistiska centralbyrån.

Som framgår av diagram 2.2 varierar resultatnivån för kommuner och landsting mellan åren. Resultatet före extraordinära poster varierade 2001–2017 mellan -7 miljarder kronor 2002 och 26 miljarder kronor 2017 för sektorn som helhet. Sektorns resultat påverkas av tillfälliga händelser i både positiv och negativ riktning, t.ex. kan beräkningar av diskonteringsräntan som används för att värdera pensionsskulden leda till en negativ påverkan på resultatet, vilket skedde 2011 och 2013. År 2011–2013 och 2015 påverkades resultatet även av återbetalningar av premier som betalats till AFA försäkring. Tillfälliga statliga bidrag, t.ex. stöd som betalades ut under slutet av 2015 med anledning av flyktingsituationen påverkade resultatet positivt 2016. Kommunernas resultat uppgick 2001–2016 till i genomsnitt 11 miljarder kronor och landstingens till i genomsnitt nästan 1 miljard kronor.

År 2017 redovisade 269 kommuner (93 procent) och 15 landsting (75 procent) positiva resultat. Det är en något mindre andel kommuner och landsting än 2016, men en större andel jämfört med åren dessförinnan.

Diagram 2.3 Andelen kommuner och landsting som redovisat positiva resultat

Procent

Källa: Statistiska centralbyrån.

Skillnaderna i resultatnivå mellan olika grupper av kommuner har minskat under de senaste åren. Årets resultat som andel av skatteintäkter och generella statsbidrag uppgick i genomsnitt till 3,6 procent för storstäder och storstadsnära kommuner. För större städer och kommuner nära större städer uppgick andelen till 3,2 procent och för mindre städer/tätorter och landsbygdskommuner till 4,0 procent 2017. Resultatandelen bland landstingen varierade mellan -6,0 och 3,8 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag.

De flesta kommuner och landsting har någon del av sin verksamhet organiserad i företagsform, t.ex. har de flesta kommuner ett bostadsföretag. Företagens ekonomiska ställning omfattas inte av kommunernas eller landstingens balans- och resultaträkning, utan finns i den sammanställda redovisningen (koncernredovisningen). Kommunerna är dock, som ägare av företagen, ansvariga även för ekonomin i dessa. Resultatet i koncernredovisningen har generellt varit högre än resultatet i kommunernas och landstingens egen redovisning. Enligt koncernredovisningen uppgick resultatet före extraordinära poster 2017 till 43 miljarder kronor för kommuner, landsting och deras företag. Kommunernas koncerner stod för 40 miljarder kronor av resultatet. Jämfört med 2016 försämrades koncernresultatet för sektorn och dess företag med 1 miljard kronor. Det genomsnittliga totala resultatet före extraordinära poster uppgick 2007–2016 till 24 miljarder kronor per år, varav kommunernas koncerner stod för den absoluta merparten.

Kommunernas och landstingens balansräkningar visar den finansiella ställningen vid årets

slut och ger en bild av vilka tillgångar kommunerna respektive landstingen förfogar över och hur de har finansierats. Kommunsektorns tillgångar uppgick 2017 till 1 276 miljarder kronor (se tabell 2.4). Kommunernas tillgångar utgjorde drygt 75 procent av de totala tillgångarna i sektorn. Nästan hälften av kommunernas tillgångar utgörs av materiella tillgångar, såsom fastigheter. Sektorns totala tillgångar ökade 2017 med 7,3 procent jämfört med 2016. Detta var något högre än den genomsnittliga ökningen den senaste tioårsperioden.

Kommunsektorns totala skulder uppgick 2017 till 776 miljarder kronor, vilket var en ökning med 8,4 procent jämfört med 2016, men en något lägre ökning än genomsnittet för den senaste tioårsperioden. Skulderna består av avsättningar samt lång- och kortfristiga skulder.

Kommunsektorns soliditet enligt balansräkningen uppgick 2017 till 39 procent, vilket var en minskning med en procentenhet jämfört med 2016. Soliditeten inklusive hela pensionsskulden, dvs. även den del som redovisas som en ansvarsförbindelse, uppgick till 13 procent för sektorn som helhet. Detta var en ökning med två procentenheter jämfört med 2016. Kommunernas soliditet uppgick sammantaget till 26 procent, medan landstingens soliditet uppgick till -29 procent. Av kommunerna och landstingen hade 52 respektive 18 en negativ soliditet 2017. Kommun- och landstingskoncernernas soliditet inklusive hela pensionsskulden uppgick 2017 till knappt 18 procent, vilket var en ökning med två procentenheter jämfört med 2016. Kommunkoncernernas soliditet inklusive hela pensionskulden uppgick sammantaget till 27 procent och landstingskoncernernas soliditet till -26 procent.

Tabell 2.3 Resultaträkning för kommunsektorn*Miljarder kronor*

	2013	2014	2015	2016	2017
Verksamhetens intäkter	178	179	196	222	226
<i>Varav driftbidrag¹</i>	<i>24</i>	<i>29</i>	<i>38</i>	<i>65</i>	<i>60</i>
Verksamhetens kostnader	-837	-872	-917	-979	-1 021
Avskrivningar	-28	-28	-30	-32	-34
Verksamhetens nettokostnader	-687	-721	-751	-789	-828
Skatteintäkter	584	602	634	670	704
Generella statsbidrag och utjämning samt kommunal fastighetsavgift	123	127	128	140	146
<i>Varav läkemedelsförmånen</i>	<i>21</i>	<i>21</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>25</i>
<i>Varav kommunal fastighetsavgift</i>	<i>15</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>16</i>	<i>17</i>
Finansiella intäkter	16	15	13	12	14
Finansiella kostnader	-22	-10	-9	-8	-10
Resultat före extraordinära poster	13	14	16	25	26
Extraordinära intäkter	9	2	0	0	1
Extraordinära kostnader	-0	-2	-0	-0	-1
Årets resultat	22	13	15	25	26
<i>Balanskravsresultat</i>	<i>8</i>	<i>6</i>	<i>9</i>	<i>20</i>	<i>16</i>

Anm. Beloppen är avrundade till miljarder kronor. Eftersom beloppen är avrundade överensstämmer de inte alltid med summan. Generella statsbidrag redovisas enligt redovisningen i kommuner och landsting. Det innebär att statsbidraget för läkemedelsförmånen och fastighetsavgiften ingår.

¹ Driftbidragen utgörs av bidrag från staten till kommunerna och specialdestinerade statsbidrag för landstingen (exkl. bidrag via Arbetsförmedlingen).

Källa: Statistiska centralbyrån.

Tabell 2.4 Balansräkning

Miljarder kronor

	2013	2014	2015	2016	2017
Materiella och immateriella anläggningstillgångar	466	504	540	582	632
Finansiella anläggningstillgångar	246	261	285	291	305
Bidrag till infrastruktur	2	4	4	5	5
Omsättningstillgångar	256	276	294	312	335
Summa tillgångar	970	1 045	1 123	1 190	1 276
Eget kapital	418	433	449	474	500
Varav årets resultat	22	13	15	25	26
Varav resultat-utjämningsreserv	7	7	8	10	14
Avsättningar ¹	125	131	141	150	164
Varav pensioner	108	114	122	130	139
Långfristiga skulder	220	249	301	326	355
Varav lån i banker och kreditinstitut	181	204	240	252	283
Kortfristiga skulder	207	229	232	240	257
Summa eget kapital, avsättningar och skulder	970	1 045	1 123	1 190	1 276
Ansvarsförbindelser	637	628	629	619	615
Varav pensionsåtaganden före 1998	387	373	359	345	334
Varav borgensförbindelser	248	255	268	274	281

Anm. Varje enskild rad är avrundad till miljarder kronor. Eftersom beloppen är avrundade överensstämmer de inte alltid med summan.

¹ Avsättningar är långfristiga skulder som är okända till exakt belopp eller till betalningstidpunkt.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Kommunsektorns intäkter

Verksamhetens intäkter, där bl.a. de riktade statsbidragen ingår, ökade med 2,1 procent 2017. Detta var en svagare utveckling jämfört med 2015 och 2016, då verksamhetens intäkter ökade relativt kraftigt, vilket främst berodde på ökade statliga migrationsrelaterade ersättningar. En del av ökningen av verksamhetens intäkter 2017 påverkades av reavinster vid försäljningar av fastigheter.

Skatteintäkterna ökade 2017 med 5 procent. Det var en relativt stark ökning jämfört med genomsnittet för de senaste tio åren, som främst berodde på att skatteunderlaget ökade. Mellan 2016 och 2017 höjdes den genomsnittliga skattesatsen med 0,02 procentenheter.

Generella och riktade statsbidrag

I den följande texten redogörs för generella och riktade statsbidrag så som de redovisas i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 9.2. Detta avsnitt utgår från nationalräkenskaperna. Redovisningen i följande text skiljer sig från redovisningen i kommuner och landsting (som visas i tabell 2.3), bl.a. då uppställningen i olika poster och vilka bidrag som finns i de olika posterna är olika, t.ex. periodiserar kommuner och landsting kostnader och intäkter.

De generella statsbidragen uppgick 2017 till 102 miljarder kronor och utgjorde 9,5 procent av kommunsektorns totala inkomster. De generella statsbidragen utgör ett generellt stöd till kommuner och landsting och fördelas till största delen genom anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* (se avsnitt 2.5.4). Inom den kommunalekonomiska utjämningen fördelas även medel till kommuner och landsting som kompensation för nya statliga åligganden (se tabell 2.10). De generella statsbidragen ökade med 12 miljarder kronor, eller 13 procent, mellan 2016 och 2017.

De riktade statsbidragen skiljer sig från de generella statsbidragen, då de är avgränsade till vissa verksamheter eller prestationer. De riktade statsbidragen kan i huvudsak delas upp i två kategorier: de som ersätter kostnader som kommuner och landsting haft för en statligt beslutad skyldighet att tillhandahålla något, och de som syftar till att stimulera utvecklingen av en bestämd verksamhet. De riktade statsbidragen finns redovisade i bilagan till detta utgiftsområde. Dessa bidrag uppgick till 104 miljarder kronor 2017, vilket var en ökning med nästan 9 miljarder kronor jämfört med 2016. Antalet riktade bidrag till kommunsektorns verksamhet inom vård, skola och omsorg uppgick till ca 80 stycken 2017. Bidragen som kan klassas som kostnadsersättningar, alltså ersättningar för kostnader i kommunsektorn för statligt beslutade skyldigheter och som inte har till syfte att stimulera utveckling av viss verksamhet, uppgick 2017 till ca 62 miljarder kronor.

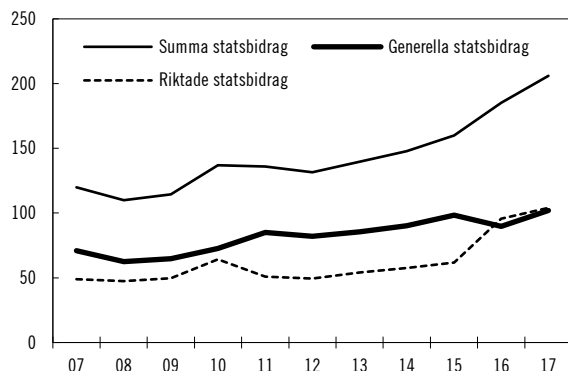
Jämtlands läns landsting har i en skrivelse till regeringen beskrivit det ekonomiska läget i landstinget samt ansökt om ekonomiskt stöd från staten (Fi2015/03053/K). Företrädare för regeringen har haft ett möte med landstinget där det ekonomiska läget diskuterats. Regeringen har under senare år tillfört statsbidrag till landstingen både i form av riktade och generella statsbidrag.

Dessa tillskott har inneburit förbättrade förutsättningar för landstingen.

Diagram 2.4 Statsbidragen till kommunsektorn

Milljarder kronor

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Kommunsektorns kostnader

Den demografiska utvecklingen har stor betydelse för resursbehovet inom olika välfärdstjänster och därmed för kommunsektorns konsumtionsutgifter. Sedan 2007 har det demografiskt betingade resursbehovet ökat inom många välfärdstjänster. Det ökade resursbehovet till följd av demografiska förändringar beräknas ha motsvarat i genomsnitt 0,6 procent per år i konsumtionsökning 2007–2015. Under de senaste åren har detta resursbehov ökat och 2017 beräknas ökningen ha uppgått till 1,6 procent.

Till följd av fler barn och ungdomar ökade kommunernas kostnader för utbildning mellan 2016 och 2017. Även antalet personer med behov av äldreomsorg ökade, vilket medförde ökade kostnader för äldreomsorgen.

Den största andelen av kommunernas kostnader är hänförliga till pedagogisk verksamhet, t.ex. kostnader för förskoleverksamhet, grundskola och gymnasieskola, samt till äldreomsorg. De största kostnaderna för landstingen avser specialiserad somatisk vård följt av kostnader för primärvård. Efter den relativt höga ökningstakten av kostnaderna 2015 och 2016 avtog ökningstakten och uppgick 2017 till 4,3 procent. Kostnaderna ökade något långsammare än intäkterna.

Tabell 2.5 Kostnader per verksamhetsområde

Löpande priser, nettokostnader, miljarder kronor resp. procent

Kommuner	Nettokostnader 2017	Ökning sedan 2016	Genomsnittlig ökning 2012–2016
Politisk verksamhet	6,4	3,1	1,3
Infrastruktur, skydd	31,7	1,6	3,1
Kultur och fritid	26,2	2,6	3,6
Pedagogisk verksamhet	245,3	5,1	3,7
Varav grundskola	105,0	6,1	4,7
Vård och omsorg	213,3	4,6	3,9
Varav omsorg om äldre	105,6	3,9	3,4
Särskilt riktade insatser	5,1	23,9	4,0
Affärsverksamhet	1,7	4,9	-0,7
Totalt kommuner	529,6	4,7	3,5

Anm. Särskilt riktade insatser utgörs bl.a. av kostnader för flyktingmottagande och arbetsmarknadspolitiska insatser. Affärsverksamhet utgörs bl.a. av kollektivtrafik.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Landsting	Nettokostnader 2017	Ökning sedan 2016	Genomsnittlig ökning 2012–2016
Hälso- och sjukvård	262,7	4,8	3,9
Varav primärvård	52,7	4,8	3,0
Varav specialiserad vård	179,0	4,5	4,0
Regional utveckling	29,9	2,1	10,3
Varav trafik och infrastruktur	23,6	3,0	12,5
Totalt landsting	294,3	4,8	4,5

Anm. I specialiserad vård ingår somatisk och psykiatrisk specialiserad vård.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Kommunsektorns kostnader kan även fördelas på olika kostnadsslag. Personalkostnaderna är störst och uppgick 2017 till 519 miljarder kronor, vilket var en ökning med 5 procent jämfört med 2016. En av anledningarna till de stigande personalkostnaderna är att antalet anställda har ökat kraftigt, bl.a. på grund av ökad efterfrågan på kommunal konsumtion till följd av den demografiska utvecklingen. De höga personalkostnaderna påverkar kostnaderna för pensioner. Pensionerna påverkar landstingens kostnader i högre grad än kommunernas, eftersom landstingen har fler anställda i de högre inkomstgrupperna, vilket medför en högre pensionsskuld.

Av kommunsektorns avsättningar 2017 utgjorde 139 miljarder kronor avsättningar till pensioner (se tabell 2.4). Dessa avsättningar, som följer av pensionsförpliktelser intjänade fr.o.m. 1998, ökade 2017 med 7,5 procent. År 2007–2016 uppgick den genomsnittliga ökningstakten till 13,3 procent per år.

Pensionsåtaganden intjänade före 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Under senare år har ansvarsförbindelsen minskat och 2017 uppgick den till 333 miljarder kronor (se tabell 2.4). Minskningen beror på att utbetalningar av pensioner fr.o.m. 2014 normalt kommer att vara högre än uppräkningskostnaden av skulden, i takt med att de som tjänat in pensionsmedlen går i pension. Ansvarsförbindelsen har också minskat till följd av att vissa kommuner har försäkrat bort del av sin skuld. Hela pensionsskulden, dvs. pensioner intjänade både före och efter 1998 uppgick vid utgången av 2017 till 473 miljarder kronor.

Kommunsektorns köp av verksamhet

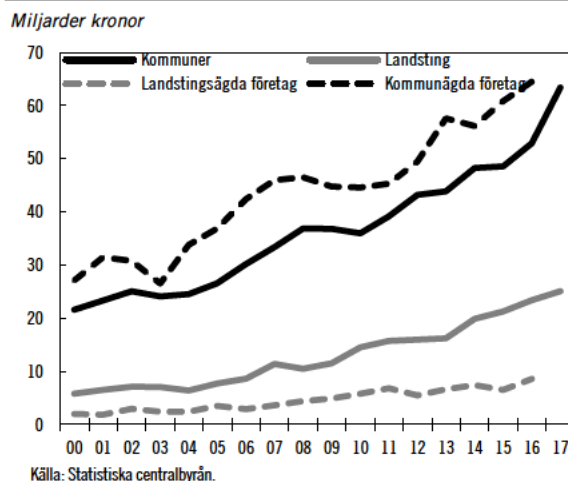
En del av den kommunalt finansierade välfärdsverksamheten utförs av andra aktörer än kommuner och landsting. Kommuner och landsting köper t.ex. äldreomsorg och sjukvård. Med köp avses här även ersättning genom bidrag till exempelvis enskilda huvudmän för fristående förskolor och skolor. År 2017 köpte kommunsektorn verksamhet för 173 miljarder kronor (exklusive köp från andra kommuner och landsting). Det motsvarade 17 procent av kommunsektorns totala verksamhetskostnader. Denna andel har varit stabil de senaste åren.

Av beloppet avsåg 144 miljarder kronor köp av verksamhet i form av pedagogisk verksamhet (49 miljarder kronor), vård och omsorg (46 miljarder kronor), hälso- och sjukvård (41 miljarder kronor, exklusive tandvård), flyktingmottagande och arbetsmarknadsåtgärder (8 miljarder kronor). Andelen köp av välfärdsverksamhet från privata företag och enskilda näringsidkare har ökat de senaste åren, medan andelen köp från ideella föreningar och stiftelser har minskat. År 2017 avsåg 78 procent av värdet på den köpta välfärdsverksamheten aktieföretag, handelsbolag, enskilda näringsidkare, hushåll och ekonomiska föreningar, vilket var en ökning med 3 procentenheter sedan 2012. Av resterande köp avsåg 11 procent köp från ideella föreningar, registrerade trossamfund och stiftelser samt 11 procent från staten, kommun- och landstingsägda företag, kommunalförbund och utlandet.

Hög investeringstakt i kommunsektorn

Investerings takten har varit hög och har ökat under ett antal år. Den höga investeringstakten är främst en följd av urbaniseringen och befolkningsökningen, som kräver nybyggnation av exempelvis förskolor, skolor, bostäder och äldreboenden. Även det faktum att stora delar av kommunernas fastighetsinnehav och infrastruktur, som byggdes under 1960- och 1970-talen, nu är i behov av renovering påverkar investeringsnivån. Investeringar kan finansieras genom avskrivningar, ett positivt resultat, minskad likviditet eller extern upplåning. Även försäljning av anläggningstillgångar är ett sätt att delfinansiera investeringar.

Diagram 2.5 Investeringar

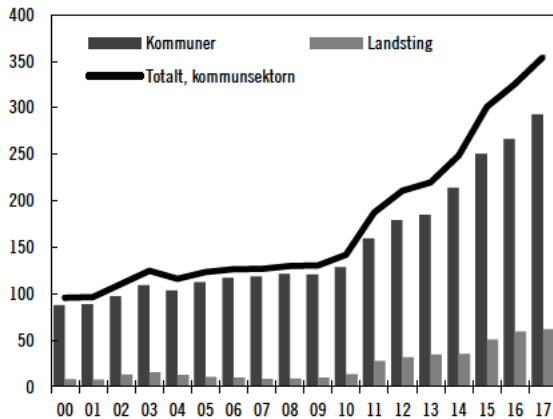
Den höga investeringsnivån har i sin tur påverkat kommunsektorns tillgångar, som har ökat och legat på en hög nivå under en längre tid. Kommunsektorns tillgångar utgörs till stor del av anläggningstillgångar, såsom mark, byggnader, gator och vägar, vatten- och avloppsnät samt långfristiga fordringar. Kommunsektorns investeringsutgifter uppgick 2017 till 89 miljarder kronor, varav kommunerna stod för 63 miljarder kronor. Utgifterna för investeringar ökade med 16 procent jämfört med 2016, vilket kan jämföras med en genomsnittlig ökning på 7 procent per år för den senaste tioårsperioden. En ökad investeringsvolym kan innebära ökade driftskostnader och avskrivningskostnader (se tabell 2.3). Kostnaderna för avskrivningar ska avspegla hur tillgången successivt förbrukas. År 2017 uppgick investeringarnas andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen till 10 procent. Andelen hade därmed ökat jämfört med 2016.

Kommunsektorns investeringar påverkar skulderna, då en del av investeringarna finansieras genom lån. De långfristiga skulderna i kommunsektorn har fortsatt att öka och uppgick 2017 till 355 miljarder kronor (se diagram 2.6), vilket var en ökning med 9 procent. Det var en lägre ökningstakt än genomsnittet för de senaste tio åren, som uppgick till 10,3 procent per år. Kommunerna står för 83 procent av de långfristiga skulderna. Nästan 80 procent av kommunsektorns långfristiga skulder utgjordes av lån i banker och kreditinstitut.

Störst investeringar sker i de kommunala och landstingsägda företagen. Enligt de senast publicerade uppgifterna uppgick investeringsutgifterna i företagen till totalt 73 miljarder kronor 2016, varav de kommunägda företagen stod för nästan 65 miljarder kronor (se diagram 2.5). Även investeringar i de kommunala företagen påverkar kommunsektorns skuldnivå, då kommuner och landsting tar lån som sedan förmedlas vidare till företagen. Dessa lån redovisas som långfristiga fordringar i kommunernas räkenskaper, och uppgick 2017 till 194 miljarder kronor.

Diagram 2.6 Långfristiga skulder

Miljarder kronor

Källa: Statistiska centralbyrån.

mellan staten och kommunsektorn. År 2017 uppgick anslaget till 94,7 miljarder kronor, vilket var en ökning med 5,8 miljarder kronor jämfört med 2016. Den största delen av ökningen bestod av en ersättning för sänkt skatt för pensionärer som innebär lägre skatteintäkter för kommunerna.

Anslaget fördelas på två anslagposter, en för kommunerna och en för landstingen. Anslagsposten för kommunerna uppgick 2017 till 67 miljarder kronor och anslagsposten för landstingen till 27,7 miljarder kronor.

Det kommunalekonomiska utjämningsystemet består av inkomstutjämning, kostnadsutjämning, strukturbidrag, införandebidrag och ett regleringsbidrag eller en regleringsavgift. Införandebidraget minskas successivt och syftar till att ge kommuner och landsting möjlighet att anpassa sig till regelförändringar i utjämningsystemet. En regleringspost (bidrag eller avgift) uppstår om nettot av bidragen och avgifterna skiljer sig från anslagsposten. Posten fördelas ut med ett enhetligt belopp per invånare i kommuner respektive landsting.

Utgjämningssystemet finansieras till största delen av statliga medel. De avgifter som vissa kommuner och landsting betalar redovisas mot anslaget, som således är ett nettobelopp.

Tabell 2.6 Kommunalekonomisk utjämning kommuner 2017

Miljarder kronor

	Bidrag	Avgift	Netto
Inkomstutjämning	73	-7,2	65,8
Kostnadsutjämning	7,2	-7,2	0
Strukturbidrag	1,1	-	1,1
Införandebidrag	0,3	-	0,3
Regleringspost	-	-0,01	-0,01
Kommunalekonomisk utjämning, totalt	81,4	-14,4	67

Källa: Statistiska centralbyrån.

2.5.4 Kommunalekonomisk utjämning

Det kommunalekonomiska utjämningsystemet har till syfte att ge kommuner och landsting likvärdiga ekonomiska förutsättningar trots strukturella skillnader. Skillnader i ambitionsnivå, effektivitet och avgiftsnivåer bör således återspeglas i skillnader i skattesatser. Anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* används för generella bidrag till kommunsektorn, men även som ett instrument för ekonomiska regleringar

Tabell 2.7 Kommunalekonomisk utjämning landsting 2017

Miljarder kronor

	Bidrag	Avgift	Netto
Inkomstutjämning	32,1	-1,1	30,9
Kostnadsutjämning	2,1	-2,1	0
Strukturbidrag	0,5	-	0,5
Införandebidrag	0,1	-	0,1
Regleringspost	-	-4	-4
Kommunalekonomisk utjämning, totalt	34,9	-7,3	27,7

Källa: Statistiska centralbyrån.

Den kommunalekonomiska utjämnings betydelse som intäktskälla för enskilda kommuner och landsting skiljer sig åt. År 2017 fick kommunerna i genomsnitt 6 722 kronor per invånare i bidrag. När alla bidrag och avgifter summeras per kommun varierade beloppen mellan 28 949 och -16 862 kronor per invånare. Av kommunerna var 11 nettobetalare.

Landstingen fick 2017 i genomsnitt 2 774 kronor per invånare i bidrag. Beloppen varierade mellan 7 325 och -667 kronor per invånare. Ett landsting, Stockholms läns landsting, var nettobetalare.

2.5.5 Utjämning av LSS-kostnader

Sedan 2004 finns det ett särskilt kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS. Anslaget 1:2 *Utjämningsbidrag till LSS-kostnader* används för utgifter för statsbidrag till kommuner enligt lagen (2000:342) om utjämning av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade.

Enligt lagen om utjämning av kostnader för stöd och service till vissa funktionshindrade, beräknas för varje kommun en standardkostnad per invånare och beroende på hur denna avviker från den för riket genomsnittliga standardkostnaden tilldelas kommunen ett bidrag från eller betalar en avgift till utjämningsystemet. Intäkterna redovisas på inkomstitel 7121 *Utjämningsavgift för LSS-kostnader*. Bidragen och avgifterna är beräknade så att de sammanlagda avgifterna och bidragen uppgår till samma belopp. Utjämningsystemet är därför finansiellt neutralt för staten.

Totalt fick 156 kommuner bidrag 2017, medan 134 kommuner betalade avgifter. Det högsta

bidraget per invånare var 4 264 kronor och den högsta avgiften per invånare 2 820 kronor.

2.5.6 Ersättning för viss mervärdesskatt för kommuner och landsting

Kommuner och landsting kan hos Skatteverket ansöka om ersättning för kostnader för mervärdesskatt avseende icke mervärdesskattepliktig verksamhet. Syftet med ersättningen är att åstadkomma konkurrensneutralitet mellan verksamheter som bedrivs i kommunal regi respektive av privata utförare. Ersättningarna redovisas under inkomstitel 7222 *Kompensation för mervärdesskatt, kommuner*. Utbetalningarna av ersättning för mervärdesskattekostnader uppgick till 65,6 miljarder kronor 2017.

2.5.7 Kommunsektorns ekonomiska utveckling 2018–2021

I avsnitt 2.5.7 sammanfattas de bedömningar av kommunsektorns ekonomi som redovisas i Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 9.

År 2019–2021 bedöms tillväxten i antalet arbetade timmar dämpas något jämfört med de föregående tre åren. Det bidrar till att de kommunala skatteinkomsterna förväntas utvecklas något långsammare under prognosperioden. År 2018–2021 antas även statsbidragens nivå minska i enlighet med föreslagna och beräknade anslagsnivåer i denna proposition. Behoven av migrationsrelaterad kommunal verksamhet beräknas minska de kommande åren. Samtidigt antas antalet unga och äldre i befolkningen öka vilket driver på kommunala konsumtions- och investeringsutgifter. Utgifterna bedöms öka något snabbare än inkomsterna 2018–2021, vilket resulterar i ett avtagande finansiellt sparande och lägre resultat under prognosperioden.

Tabell 2.8 Kommunsektorns finanser

Miljarder kronor (om inget annat anges)

	Utfall 2017	Prognos 2018	2019	2020	2021
Totala inkomster	1 078	1 118	1 147	1 171	1 202
Utveckling i procent	6,2	3,7	2,6	2,1	2,7
Skatter ¹	699	728	754	780	808
Kommunal fastighetsavgift	17	19	19	19	20
Statsbidrag exkl. mervärdesskatt	206	208	206	196	192
Varav generella bidrag	102	107	111	112	112
Varav riktade bidrag	104	101	94	84	80
Kapitalinkomster	12	12	12	14	15
Övriga inkomster ²	144	151	156	162	167
varav komp. moms	66	69	70	71	73
Totala utgifter	1 089	1 140	1 176	1 202	1 236
Utveckling i procent	4,7	4,7	3,2	2,2	2,8
Konsumtion	891	933	959	977	1 001
Investeringar	115	122	127	130	135
Transfereringar	84	85	90	94	98
Övriga utgifter ³	-1	0	1	1	2
Finansiellt sparande	-10	-22	-29	-32	-34
Procent av BNP	-0,2	-0,5	-0,6	-0,6	-0,6
Resultat	26	18	16	16	15

Anm.: Beloppen är avrundade och stämmer därför inte alltid överens med summan. Skillnaden mellan resultatet och det finansiella sparandet förklaras till största delen av att investeringar, men inte avskrivningar, ingår som utgifter i beräkningen av det finansiella sparandet. I resultatet ingår inte investeringar men däremot avskrivningar. Det kan även förekomma periodiseringsskillnader för olika inkomster och utgifter mellan det finansiella sparandet och resultatet.

¹ Utfall 2017 enligt NR, vilket kan skilja sig från regeringens prognos för den offentliga sektorns skatteinkomster för 2017 som redovisas i avsnitt 7.

² Kommunsektorns kompensation för mervärdesskatt är inkluderad i övriga inkomster och inte i statsbidragen.

³ Inkluderar nettoköp av mark och fastigheter. Eftersom försäljningen vanligtvis överstiger köp är denna nettopost negativ, vilket minskar de redovisade utgifterna med några miljarder kronor per år.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

2.6 Budgetförslag

2.6.1 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tabell 2.9 Anslagsutveckling 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tusental kronor

2017	Utfall	94 657 037	Anslags- sparande
2018	Anslag	99 808 388 ¹	Utgifts- prognos
2019	Förslag	105 939 384	99 808 388
2020	Beräknat	108 004 784	
2021	Beräknat	111 069 784	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget ändamål är att ge kommuner och landsting goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner och landsting enligt lagen (2004:773) om kommunalekonomisk utjämning. Anslaget används även som ett instrument för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn.

Tidigare aviserade och föreslagna tillskott

Efter förslag i budgetpropositionen för 2017 tillfördes kommunsektorn 10 miljarder kronor i generella tillskott fr.o.m. 2017 (prop. 2016/17:1, bet. 2016/17:FiU3, rskr. 2016/17:117). Tillskottet skulle fördelas på anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* och anslaget 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen*. Av det totala tillskottet på 10 miljarder kronor avsågs 5 miljarder kronor fördelas på anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* 2019. Anslagsnivån skulle därmed ökas med 2 miljarder kronor jämfört med 2018. År 2020 och 2021 beräknades 7 miljarder kronor respektive 10 miljarder kronor fördelas på anslaget. Den del av tillskottet om 10 miljarder kronor som inte skulle fördelas på anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* skulle i stället fördelas på anslaget 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* fram t.o.m. år 2020.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att den i budgetpropositionen för 2018 beräknade ökningen av de

generella statsbidragen med ytterligare 5 miljarder kronor 2019 och 5 miljarder kronor 2020 uteblir.

De ovan nämnda principerna innebär även att förändringar av anslagsnivån görs enligt den kommunala finansieringsprincipen.

Nya regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen

Analys i översiktsplaner, klimatanpassning

En ändring i plan- och bygglagen (2010:900) som träder i kraft den 1 januari 2019 innebär bl.a. att kommunerna i översiktsplanen ska redogöra för risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt hur sådana risker kan minska eller upphöra (prop. 2017/18:163, bet. 2017/18:MJU22, rskr. 2017/18:440). Kommunsektorn ska kompenseras för de ökade kostnader som ändringen innebär. Anslaget ökas därför med 36,3 miljoner kronor 2019. För 2020–2022 beräknas anslaget ökas med 36,3 miljoner kronor per år. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:10 *Klimatanpassning* under utgiftsområde 20 Allmän miljö- och naturvård minskas med 36,3 miljoner kronor 2019. För 2020–2022 beräknas samma anslag minskas med 36,3 miljoner kronor per år.

Befattningsutbildning för rektorer

En ändring i skollagen (2010:800) som träder i kraft den 1 januari 2019 innebär bl.a. att den som leder och samordnar det pedagogiska arbetet vid en förskoleenhet ska benämnas rektor i stället för förskolechef samt att rektorer för förskoleenheter ska omfattas av ett krav på att gå en obligatorisk befattningsutbildning (prop. 2017/18:194, bet. 2017/18:UbU31, rskr. 2017/18:430). Kommunsektorn ska kompenseras för de ökade kostnader som ändringen innebär. Anslaget ökas därför med 3,5 miljoner kronor 2019. Från och med 2020 beräknas anslaget ökas med 7 miljoner kronor per år. Ökningen finansieras genom att anslaget 1:10 *Fortbildning av lärare och förskolepersonal* under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning minskas med motsvarande belopp.

Riktlinjer för minoritetspolitiskt arbete

En ändring i lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724) som träder i kraft den

1 januari 2019 innebär en skyldighet för kommuner och landsting att anta mål och riktlinjer för det minoritetspolitiska arbetet (prop. 2017/18:199, bet. 2017/18:KU44, rskr. 2017/18:409). Kommunsektorn ska kompenseras för de ökade kostnader som ändringen innebär. Anslaget ökas därför med 5,2 miljoner kronor 2019. Från och med 2020 beräknas anslaget ökas med 5,2 miljoner kronor per år. Ökningen finansieras genom att anslaget 7:1 *Åtgärder för nationella minoriteter* under utgiftsområde 1 Rikets styrelse minskas med motsvarande belopp.

Tidigare beslutade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen

Prao i årskurs 8 och 9

En ändring i skollagen (2010:800) som trädde i kraft den 1 juli 2018 innebär att skolhuvudmän ska ansvara för att anordna prao (prop. 2017/18:24, bet. 2017/18:UbU9, rskr. 2017/18:155). För att, i likhet med vad som skedde i budgeten för 2018, kompensera kommunsektorn för det utökade åtagande som ändringen innebär, ökas anslaget med 22,5 miljoner kronor 2019. Från och med 2020 beräknas anslaget ökas med 30 miljoner kronor. För att finansiera ökningen minskas anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med motsvarande belopp.

Betygssättning i moderna språk

En ändring i skollagen (2010:800) som trädde i kraft den 1 juli 2018 innebar att bestämmelser om betygssättning i moderna språk ändrades (prop. 2016/17:143, bet. 2016/17:UbU23, rskr. 2016/17:339). För att, i likhet med vad som skedde i budgeten för 2018, kompensera kommunsektorn för det utökade åtagande som ändringen innebär, ökas anslaget med 8 miljoner kronor fr.o.m. 2019. För att finansiera ökningen minskas anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med motsvarande belopp.

Försöksverksamhet med branschskolor

En försöksverksamhet med branschskolor som inleddes 2018 innebär att kommunsektorns kostnader för inackordering av elever vid branschskolor ökar (prop. 2016/17:161 bet.

2016/17:UbU21, rskr. 2016/17:319). För att i likhet med vad som skedde i budgeten för 2018, kompensera kommunsektorn för dessa kostnader ökas anslaget med 2 miljoner kronor 2019. För att finansiera ökningen minskas anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med motsvarande belopp.

Garanti för tidiga stödinsatser

En ändring i skollagen (2010:800) som träder i kraft den 1 juli 2019 innebär att en garanti för tidiga stödinsatser införs (prop. 2017/18:195, bet. 2017/18:UbU10, rskr. 2017/18:333). Det ursprungliga ändringsförslaget (prop. 2017/18:18) var avsett att träda i kraft den 1 juli 2018. För att, i likhet med vad som skedde i budgeten för 2018, kompensera kommunsektorn för det utökade åtagande som ändringen innebär, ökas anslaget med 41 miljoner kronor fr.o.m. 2019. För att finansiera ökningen minskas anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning med motsvarande belopp.

Skolstart vid sex års ålder

En ändring i skollagen (2010:800) som trädde i kraft den 1 januari 2018 innebär att skolplikten för barn bosatta i Sverige inträder höstterminen det kalenderår som barnet fyller sex år (prop. 2016/17:9, bet. 2016/17:UbU7, rskr. 2016/17:43). För att, i likhet med vad som skedde i budgeten för 2018, kompensera kommunsektorn för det utökade åtagande som bestämmelserna innebär, ökas anslaget med 75 miljoner kronor fr.o.m. 2019.

Genomströmning i gymnasieskolan

Förändringar i skollagen (2010:800) som trädde i kraft den 1 juli 2018 syftar till att alla ungdomar ska påbörja och fullfölja en gymnasieutbildning och innebär bl.a. en reglering av överföringen av information om elever mellan skolenheter (prop. 2017/18:183 bet. 2017/18:UbU23, rskr. 2017/18:309). För att, i likhet med vad som skedde i budgeten för 2018, kompensera kommunsektorn för det utökade åtagande som följer av ändringarna, ökas anslaget med 0,5 miljoner kronor 2019. År 2020 beräknas anslaget ökas med 1,4 miljoner kronor och år 2021 med 2,4 miljoner kronor.

Avgiftsfri tandvård

En ändring i tandvårdslagen (1985:125) som trädde i kraft den 1 januari 2017 innebär att tandvård för unga stegvis blev kostnadsfri. Ändringen träder i kraft i flera steg och fr.o.m. januari 2019 omfattas den sista åldersgruppen, de som under året fyller 23 år (prop. 2016/17:1 utg. omr. 25, bet. 2016/17:FiU3, rskr. 2016/17:117). För att, i likhet med vad som skedde i budgeten för 2018, kompensera kommunsektorn för det utökade åtagande som ändringen innebär, ökas anslaget med 159 miljoner kronor fr.o.m. 2019.

Nyanlända elever i grundskolan

Ändringar i skollagen (2010:800) som trädde i kraft den 1 augusti 2018 innebär bl.a. att en individuell studieplan ska upprättas för nyanlända elever (prop. 2017/18:194, bet. 2017/18:UbU31, rskr. 2017/18:430). För att, i likhet med vad som skedde i budgeten för 2018, kompensera kommunsektorn för det utökade åtagande som ändringarna innebär, ökas anslaget med 35 miljoner kronor fr.o.m. 2019.

En del av de medel som avsattes på anslaget efter förslag i budgetpropositionen för 2018 avser ett statsbidrag för lovskola, som borde ha avsatts på anslaget 1:5 *Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet* under utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. För att korrigera denna felbudgetering krävs en överföring av medel. Regeringen beräknar därför att anslaget behöver minskas med 47 miljoner kronor fr.o.m. 2019.

Sammantaget innebär dessa förändringar att anslaget minskas med 12 miljoner kronor fr.o.m. 2019.

Läroplans- och skollagsförändringar

I propositionen Samling för skolan föreslogs ändringar i skollagen (2010:800). Riksdagen antog delvis regeringens förslag i propositionen, men biföll inte förslaget som gällde allsidig social sammansättning bland elever (prop. 2017/18:182. 2017/18:UbU27, rskr. 2017/18:310). Som en följd av riksdagens beslut finns inte skäl att ersätta kommunerna för de kostnader som beräknats för den del av förslaget i propositionen, som nu inte genomförs, men som i enlighet med den kommunala finansieringsprincipen höjde anslagsnivån för 2018. Anslaget minskas därför med 30 miljoner kronor fr.o.m. 2019.

Förändringar av tidigare aviserade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen

Offentlighetsprincipen i skollagsreglerad verksamhet

Enligt budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg. omr. 25, bet. 2017/18:FiU3, rskr. 2017/18:118) skulle anslaget minskas med 12,5 miljoner kronor 2019, då finansiering av förslaget att tillämpa offentlighetsprincipen i all skollagsreglerad verksamhet endast skulle ske 2018. I enlighet med de principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition uteblir den beräknade minskningen 2019. Anslaget beräknas däremot minska med 12,5 miljoner kronor 2020.

Gynekologisk cellprovtagning

Enligt budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg. omr. 25, bet. 2017/18:FiU3, rskr. 2017/18:118) skulle anslaget ökas med 141 miljoner kronor 2019 för att kompensera kommunsektorn för ökade kostnader i samband med att avgiftsfri gynekologisk cellprovtagning införts. Medel skulle tillföras anslaget genom en överföring från anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg. I enlighet med de principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition uteblir den beräknade överföringen 2019. Landstingen kommer även under 2019 att kompenseras med medel från anslaget 1:6 *Bidrag till folkhälsa och sjukvård* under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg.

Övriga ekonomiska regleringar

Nedsättning av fastighetsavgiften

Riksdagen antog regeringens förslag i budgetpropositionen för 2013 om en utökad nedsättning av fastighetsavgiften vid nybyggnation (prop. 2012/13:1, bet. 2012/13:FiU1, rskr. 2012/13:37). Den tioåriga nedsättningen av fastighetsavgiften för nybyggda bostäder utvidgas genom att fastighetsavgiften sätts ned helt även 6–15 år efter värdeåret. Utvidgningen gäller för byggnader med beräknat värdeår 2012 eller senare. Andringen trädde i kraft den 1 januari 2013. Förslaget minskar kommunernas inkomster från fastighetsavgiften stegvis 2018–2027. År 2027 beräknas inkomstminskningen till följd av förslaget uppgå till 960 miljoner kronor. Anslaget ökas till följd av detta med 64 miljoner

kronor 2019. För 2020 beräknas anslaget ökas med 128 miljoner kronor och för 2021 med 192 miljoner kronor.

Skatteavtalet mellan Sverige och Danmark

I avtalet mellan Sverige och Danmark om vissa skattefrågor regleras hur länderna ska kompensera varandra för minskade skatteintäkter till följd av att pendlare mellan länderna beskattas i arbetslandet och inte i bosättningslandet (prop. 2003/04:149, bet. 2003/04:SkU31, rskr. 2003/04:269). Utjämningsbeloppets storlek påverkas av antalet pendlare som omfattas av utjämningsordningen och deras löner. Förändringar i den dansk-svenska växelkursen påverkar också nettobeloppet. Nettot av de utjämningsbelopp som regleras i artikel 6 i avtalet bör fördelas på samtliga kommuner respektive landsting med ett enhetligt belopp per invånare, då den minskning av skatteintäkterna som följer av pendlingen fördelas på hela kommun- respektive landstingskollektivet genom inkomstutjämnningen.

För inkomståret 2016 har Sverige fått betala ca 64 miljoner kronor mer i inkomstskatt till Danmark jämfört med inkomståret 2015. Samtidigt har Danmark betalat ca 10 miljoner kronor mindre i inkomstskatt till Sverige för inkomståret 2016 jämfört med inkomståret 2015. Detta innebär sammanlagt 73,9 miljoner kronor lägre inkomstskatt till Sverige för inkomståret 2016 jämfört med inkomståret 2015. För 2019 föreslås att skillnaden mellan nettobeloppet för inkomståret 2016 och motsvarande belopp 2015 regleras genom en minskning av anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* med 73,9 miljoner kronor, varav 48,6 miljoner kronor för kommunerna och 25,3 miljoner kronor för landstingen. Fördelningen mellan kommuner och landsting är gjord i förhållande till den genomsnittliga skattesatsen för kommuner respektive landsting.

Sänkt skatt för personer över 65 år

Regeringen föreslår i denna proposition (se Förslag till statens budget, finansplan m.m. avsnitt 6) att det förhöjda grundavdraget för dem som vid beskattningsårets ingång har fyllt 65 år förstärks. Förslaget medför att det kommunala skatteunderlaget minskar, vilket innebär en minskning av kommunernas och landstingens skatteintäkter. Regeringen föreslår att kommunerna och landstingen kompenseras för det intäktsbortfall som förslaget medför. Anslaget

ökas med 3,8 miljarder kronor 2019. Från och med 2020 beräknas anslaget ökas med 3,8 miljarder kronor. Preliminärt föreslås kompensationen fördelas med 2,5 miljarder kronor till kommunerna och med 1,3 miljarder kronor till

landstingen. Fördelningen mellan kommuner och landsting är gjord i förhållande till den genomsnittliga skattesatsen för kommuner respektive landsting.

Tabell 2.10 Tillskott, ekonomiska regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen och övriga ekonomiska regleringar för anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Miljoner kronor

	Förslag för kommuner 2019	Beräknat för kommuner 2020	Beräknat för kommuner 2021	Förslag för landsting 2019	Beräknat för landsting 2020	beräknat för landsting 2021
Anvisat för 2018	70 407	70 407	70 407	29 401	29 401	29 401
Generella tillskott till kommunsektorn						
I enlighet med budgetpropositionen för 2017	1 400	2 800	4 900	600	1 200	2 100
Nya regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen						
Analys i översiktsplaner, klimatanpassning	36,3	36,3	36,3			
Befattningsutbildning för rektorer	3,5	7	7			
Riktlinjer för minoritetspolitiken	3,6	3,6	3,6	1,5	1,5	1,5
Tidigare beslutade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen						
Skolstart vid sex års ålder	75	75	75			
Garanti för tidiga stödinsatser	41	41	41			
Prao i åk 8 och 9	22,5	30	30			
Betygsättning i moderna språk	8	8	8			
Inackorderingstillägg försöksverksamhet	2	2	2			
Genomströmning i gymnasieskolan	0,5	1,4	2,4			
Nyanlända elever i grundskolan	-12	-12	-12			
Läroplans- och skollagsförändringar	-30	-30	-30			
Avgiftsfri tandvård				159	159	159
Förändringar av tidigare aviserade regleringar enligt den kommunala finansieringsprincipen						
Offentlighetsprincipen i skollagsreglerad verksamhet		-12,5	-12,5			
Övriga ekonomiska regleringar						
Nedsättning av fastighetsavgiften	64	128	192			
Skatteavtalet mellan Sverige och Danmark	-48,6	-48,6	-48,6	-25,3	-25,3	-25,3
Sänkt skatt för personer över 65 år	2 517,8	2 517,8	2 517,8	1 312,2	1 312,2	1 312,2
Överföringar till/från andra anslag		2	2			
Summa	74 491	75 956	78 121	31 449	32 049	32 949

Skatteväxlingar mellan kommuner och landsting 2019

I systemet för kommunalekonomisk utjämning justeras de länsvisa skattesatserna när skatteväxlingar sker mellan kommuner och landsting. De länsvisa skattesatserna används för att beräkna inkomstutjämningsbidragen och inkomstutjämningsavgifterna.

Skatteväxlingar medför också ett behov av att justera fördelningen av statsbidragen mellan kommuner och landsting på anslaget 1:1

Kommunalekonomisk utjämning. Vid behov avser regeringen att besluta om en sådan justering i samband med beslutet om regleringsbrev för 2019. Justeringen påverkar inte den totala anslagsnivån.

Regeringens överväganden

Tabell 2.11 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	99 808 388	99 808 388	99 808 388
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	6 130 996	8 194 396	11 259 396
Överföring till/från andra anslag		2 000	2 000
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	105 939 384	108 004 784	111 069 784

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär, i enlighet med de regleringar som beskrivits ovan, att anslaget sammantaget ökas med 6 130 996 000 kronor jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2018.

Regeringen föreslår att 105 939 384 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget till 108 004 784 000 respektive 111 069 784 000 kronor.

2.6.2 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tabell 2.12 Anslagsutveckling 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

			Anslags-sparande	
2017	Utfall	3 902 168		1
2018	Anslag	4 094 058 ¹	Utgifts-prognos	4 094 058
2019	Förslag	4 446 438		
2020	Beräknat	4 446 438		
2021	Beräknat	4 446 438		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till kommuner enligt lagen (2008:342) om utjämning av kostnader för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Regeringens överväganden

Tabell 2.13 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:2 Utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	4 070 047	4 070 047	4 070 047
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	376 391	376 391	376 391
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	4 446 438	4 446 438	4 446 438

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Omslutningen i kostnadsutjämnningen ökar vanligtvis från ett år till ett annat. Det definitiva utfallet för 2017 fastställdes våren 2018. Anslagsutgifterna för anslaget 2018 beräknas uppgå till 4 094 058 000 kronor, vilket är 24 011 000 kronor högre än anvisat belopp. I propositionen Höständringsbudget för 2018 (prop. 2018/19:2) föreslås därför att anslaget tillförs 24 011 000 kronor. Statistiska centralbyrån publicerade i juni 2018 en prognos avseende 2019 som visar att utjämningsbidragen detta år beräknas uppgå till 4 446 438 000 kronor.

Statens utgifter för utjämnningen av LSS-kostnader motsvaras utjämningsavgiften som kommunsektorn betalar och som redovisas mot inkomsttitel 7121 *Utgiftsavgift för LSS-kostnader*. De båda beloppen bör överensstämma och prognosen för anslaget bör utgå från de senast tillgängliga uppgifterna om beräknad utgiftsnivå i utjämnningssystemet.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär att anslaget ökas med 376 391 000 kronor jämfört med den ursprungligen beslutade budgeten för 2018. Ökningen är nödvändig för att utjämnningssystemet för LSS-kostnader ska kunna upprätthållas.

Regeringen föreslår att 4 446 438 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Utgiftsavgift för LSS-kostnader* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget uppgå till 4 446 438 000 kronor.

2.6.3 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tabell 2.14 Anslagsutveckling 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tusental kronor

2017	Utfall	6 632	Anslags-sparande	318
2018	Anslag	6 950 ¹	Utgifts-prognos	6 950
2019	Förslag	6 950		
2020	Beräknat	6 950		
2021	Beräknat	5 950		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till två organisationer inom det kommunalekonomiska området, Rådet för kommunal redovisning (RKR) och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA).

Anslaget får vidare användas till insatser för utveckling av statens styrning av kommuner och landsting.

Rådet för kommunal redovisning

RKR är en ideell förening för normbildning i kommunala redovisningsfrågor med uppgift att främja god redovisningssed i enlighet med lagen (2017:597) om kommunal bokföring och redovisning. Medlemmar i föreningen är staten och SKL. Medlemmarna har i avtal förbundit sig att årligen stödja föreningens verksamhet ekonomiskt med 1 400 000 kronor vardera per år. En av RKR:s viktigaste uppgifter är att följa utvecklingen av redovisningen inom den kommunala sektorn.

RKR har ansökt om statligt bidrag med 1 400 000 kronor för 2019 års verksamhet (Fi2018/00194/K).

Rådet för främjande av kommunala analyser

RKA bildades 2005 och är en ideell förening. Medlemmar i föreningen är staten och SKL. RKA ska tillhandahålla nyckeltal i en databas för jämförelser i kommunsektorn. Syftet med databasen är att stödja uppföljningen av måluppfyllelse och resursanvändning i kommuner och landsting. RKA ska vidare bl.a. utveckla befintliga nyckeltal, med särskilt fokus på sådana tal som mäter kvalitet, samt marknadsföra den ovan

nämnda databasen för att öka dess användning och för att ge bättre förutsättningar för uppföljning av verksamhet och ekonomi. Staten och SKL har i avtal förbundit sig att stödja RKA:s verksamhet ekonomiskt med högst 4 550 000 kronor vardera per år. Från och med 2011 stödjer SKL enligt ett tilläggsavtal föreningen med ytterligare 400 000 kronor per år.

RKA har ansökt om statligt bidrag för 2019 års verksamhet med 4 550 000 kronor (Fi2018/00195/K).

Statens styrning av kommunsektorn

För att kunna möta kommunernas utmaningar och förbättra styrningen i den offentliga sektorn i syfte att skapa mer effektiva verksamheter samt större nytta för medborgarna utökades anslaget med 1 miljon kronor efter förslag i budgetpropositionen för 2017. Regeringen angav vidare att den avsåg avsätta motsvarande belopp även 2018–2020. Medlen kan t.ex. användas till åtgärder som har forskningsinriktning eller som avser fördjupade kunskapssammanställningar som spänner över flera områden inom de kommunala verksamheterna.

Regeringens överväganden

Tabell 2.15 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:3 Bidrag till kommunalekonomiska organisationer

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	6 950	6 950	6 950
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			-1 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	6 950	6 950	5 950

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusivt beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 6 950 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Bidrag till kommunalekonomiska organisationer* för 2019. För 2020 och 2021 beräknas anslaget uppgå till 6 950 000 kronor respektive 5 950 000 kronor.

2.6.4 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen

Tabell 2.16 Anslagsutveckling 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen

Tusental kronor

2017	Utfall	7 000 000	Anslags-sparande	
2018	Anslag	7 000 000 ¹	Utgifts-prognos	7 000 000
2019	Förslag	5 000 000		
2020	Beräknat	3 000 000		
2021	Beräknat			

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till kommuner och landsting

Regeringens överväganden

Tabell 2.17 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:4 Stöd med anledning av flyktingsituationen

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	7 000 000	7 000 000	7 000 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut	-2 000 000	-4 000 000	-7 000 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	5 000 000	3 000 000	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

De principer som tillämpats vid utformningen av denna proposition innebär anslaget minskas med 2 000 000 000 kronor jämfört med ursprungligen beslutade budgeten för 2018. Minskningen sker i enlighet med den i budgetpropositionen för 2017 aviserade stegvisa överföringen av medel från detta anslag till anslaget 1:1 *Kommunalekonomisk utjämning* (se vidare avsnitt 2.6.1).

Stödet fördelas med 80 procent till kommunerna och 20 procent till landstingen. Gotlands kommun får även ta del av de medel som utbetalas till landstingen. För 2019 tillförs kommunerna 4 000 000 000 kronor och landstingen 1 000 000 000 kronor. Vid fördelningen av

medel mellan kommunerna beaktas antalet asylsökande och nyanlända i en kommun samt fördelningen mellan barn och vuxna i förhållande till kommunens befolkningstal. Vid fördelningen mellan landstingen tas hänsyn till antalet asylsökande och nyanlända i respektive landsting.

En preliminär fördelning för 2019 av de 5 miljarder kronor som fördelas med hänsyn till asylsökande och kommunmottagana nyanlända presenterades i juni 2018. Den slutliga fördelningen redovisas i samband med att denna proposition presenteras och baseras på statistik som fanns tillgänglig den 1 september 2018. Den kommer att formellt fastställas av regeringen efter riksdagens behandling av budgetpropositionen för 2019.

Regeringen föreslår att 5 000 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Stöd med anledning av flyktingsituationen* för 2019. För 2020 beräknas anslaget uppgå till 3 000 000 000 kronor. För 2021 beräknas inga medel fördelas via anslaget.

2.6.5 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet

Tabell 2.18 Anslagsutveckling 1:5 Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet

Tusental kronor

2017	Utfall	Anslags-sparande	
2018	Anslag	500 000 ¹	Utgifts-prognos
2019	Förslag	500 000	500 000
2020	Beräknat	500 000	
2021	Beräknat		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2018 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för statsbidrag till kommuner och landsting för genomfört arbete mot långtidsarbetslöshet.

**Tabell 2.19 Härledning av anslagsnivån 2019–2021 för 1:5
Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet**

Tusental kronor

	2019	2020	2021
Anvisat 2018 ¹	500 000	500 000	500 000
<i>Förändring till följd av:</i>			
Beslut			-500 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	500 000	500 000	0

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2017 (bet. 2017/18:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Stödet riktar sig till de kommuner och landsting som satsar på att anställa personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Alla kommuner och landsting ska kunna ta del av stödet beroende på hur många personer som de anställer med hjälp av extratjänster.

Anslaget för 2019 är kopplat till ett mål för antalet personer anställda med extratjänster den sista december 2018 hos respektive kommun och landsting. För 2019 avsätts 425 miljoner kronor till kommunerna och 75 miljoner kronor till landstingen. Om en kommun eller ett landsting inte når upp till målet reduceras bidraget, som sedan fördelas mellan de kommuner och landsting som överträffat sina mål. Målet i termer av antalet extratjänster är satt i relation till antalet invånare i respektive kommun eller landsting.

Regeringen föreslår att 500 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet* för 2019. För 2020 beräknas anslaget uppgå till 500 000 000 kronor.

Bilaga

Riktade statsbidrag till kommunsektorn

Bilaga

Riktade statsbidrag till kommunsektorn

Innehållsförteckning

1	Riktade statsbidrag till kommunsektorn.....	5

Tabellförteckning

Tabell 1.1	Riktade statsbidrag till kommunsektorn.....	5

1 Riktade statsbidrag till kommunsektorn

Tabell 1.1 Riktade statsbidrag till kommunsektorn
Milljoner kronor

Nr	Bidrag	Dep.	UO	Anslag	Beslutad nivå 2017	Utfall 2017	Beslutad nivå 2018	Typ av bidrag
1	Regionalt tillväxtansvar i vissa län	Fi	1	5:1	77	77	79	Kostnadsersättning
2	Verksamhet som värnar demokratin	Ku	1	6:1	15	14	15	Riktat statsbidrag (även till org.)
3	Förtidsröstning allmänna valen 2018	Ku	1	6:1			195	Kostnadsersättning
4	Förstärkt skydd för valhemligheten	Ku	1	6:1			17	Riktat statsbidrag
5	Förvaltningsområden för finska, meänkieli och samiska	Ku	1	7:1	76	71	86	Kostnadsersättning
6	Utvecklingsarbete avseende romers rättigheter och livsvillkor	Ku	1	7:2	15	5	15	Riktat statsbidrag
7	Jordskred och naturolyckor	Ju	6	2:2	75	75	75	Riktat statsbidrag
8	Räddningstjänst	Ju	6	2:3	21	13	321	Kostnadsersättning
9	Arbete med krisberedskap	Ju	6	2:4	320	312	340	Riktat statsbidrag
10	Ledningsplatser, kommunal ledning, räddningscentraler	Ju	6	2:4	60	57	70	Riktat statsbidrag
11	Stärka arbetet med planering av civilt försvar	Ju	6	2:4	60	60	130	Riktat statsbidrag
12	Utbildning av räddningstjänstpersonal	Ju	6	2:6	18	18	18	Kostnadsersättning
13	Lokala säkerhetsnämnder	M	6	3:1	2	2	2	Kostnadsersättning
14	Placering av ensamkommande barn	Ju	8	1:2	17 374	14 244	3 358	Kostnadsersättning
15	Sjukvård till asylsökande	Ju	8	1:2	1 890	1 994	1 139	Kostnadsersättning ¹
16	Asylsökandes skolgång	Ju	8	1:2	1 506	4 420	804	Kostnadsersättning
17	Övriga ersättningar ensamkommande barn	Ju	8	1:2	1 314	1 805	1 869	Kostnadsersättning
18	Tillfälligt kommundstöd för ensamkommande unga asylsökande	Ju	8	1:9	395	389	395	Riktat statsbidrag
19	Tandvårdsförmåner	S	9	1:4	5 740	1 653	6 332	Kostnadsersättning (även till ftg.)
20	Tandvårdsförmåner - kompetenscentrum	S	9	1:4	9	9	9	Riktat statsbidrag
21	Läkemedelsförmåner	S	9	1:5	25 606	25 606	27 067	Kostnadsersättning
22	Professionsmiljarden	S	9	1:6	1 000	955	1 000	Riktat statsbidrag
23	Förbättring av kvinnors hälsa och förlossningsvården	S	9	1:6	700	700	1 600	Riktat statsbidrag
24	Förbättrad vård vid kroniska sjukdomar	S	9	1:6	150	150		Riktat statsbidrag
25	Förstärkt primärvård för kvinnors hälsa	S	9	1:6	130	128	130	Riktat statsbidrag

Nr	Bidrag	Dep.	UO	Anslag	Beslutad nivå 2017	Utfall 2017	Beslutad nivå 2018	Typ av bidrag
26	Kortare väntetider i cancervården	S	9	1:6	407	407	391	Riktat statsbidrag
27	Regionala cancercentrum	S	9	1:6	48	48	48	Riktat statsbidrag
28	Övriga insatser på cancerområdet	S	9	1:6	45	45	57	Riktat statsbidrag
29	Rett Center i Jämtlands läns landsting	S	9	1:6	9	9	9	Riktat statsbidrag
30	Kunskapsnätverk för att främja samers hälsa	S	9	1:6	1	0,5	1	Riktat statsbidrag
31	Utveckling av vården för personer med kroniska sjukdomar	S	9	1:6	0,9	0,9		Riktat statsbidrag
32	Personalsatsning inom hälso- och sjukvård	S	9	1:6			2 000	Riktat statsbidrag
33	Patientmiljard	S	9	1:6			1 000	Riktat statsbidrag
34	Ökad tillgänglighet genom bl.a. mobila team i primärvården	S	9	1:6			400	Riktat statsbidrag
35	Ökad tillgänglighet genom bl.a. pensionerad vårdpersonal	S	9	1:6			200	Riktat statsbidrag
36	Förbättrad barnhälsovård	S	9	1:6			137	Riktat statsbidrag
37	Hälso- och sjukvårdens arbete med civilt försvar	S	9	1:6			40	Riktat statsbidrag
38	Nationell struktur för sällsynta diagnoser	S	9	1:6			8	Riktat statsbidrag
39	Sjukvård i internationella förhållanden	S	9	1:7	485	433	465	Kostnadsersättning
40	Förbättrad psykisk hälsa	S	9	1:8	1 109	780	1 605	Riktat statsbidrag
41	Förbättringar för barns och ungas psykiska hälsa	S	9	1:8	100	100	100	Riktat statsbidrag
42	Jämsköldhetsarbete för förbättrad psykisk hälsa	S	9	1:8	3	3		Riktat statsbidrag
43	Samers psykiska hälsa	S	9	1:8	2	0,9	2	Riktat statsbidrag
44	Motverka psykisk ohälsa hos asylsökande och nyanlända barn och unga	S	9	1:8			50	Riktat statsbidrag
45	Psykiatrisk traumavård	S	9	1:8			0,5	Riktat statsbidrag
46	Insatser mot hiv/aids	S	9	2:4	76	74		Riktat statsbidrag
47	Mänskliga väpnader och celler	S	9	1:11	74	74		Kostnadsersättning
48	Personligt ombud	S	9	4:2	100	100	100	Riktat statsbidrag
49	Rådgivning och annat stöd i LSS	S	9	4:2	95	95	95	Riktat statsbidrag
50	Tolktjänst till förtroendevalda	S	9	4:2	74	74	74	Riktat statsbidrag
51	Elektronisk kommunikation	S	9	4:2	20	20	20	Riktat statsbidrag
52	Habiliteringsersättning för daglig verksamhet	S	9	4:2			350	Riktat statsbidrag
53	Ökad bemanning i omsorgen	S	9	4:5	1 995	1 995	1 995	Riktat statsbidrag
54	Investeringsstöd till byggande av äldreboenden	S	9	4:5	296	251	396	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
55	Välfärdsteknik i omsorgen	S	9	4:5			350	Riktat statsbidrag
56	Motverka våld mot kvinnor och barn	S	9	4:7	70	61	70	Riktat statsbidrag
57	Ökad bemanning mm i den sociala barn och ungdomsvården	S	9	4:7	210	210	210	Riktat statsbidrag
58	Sommarlovsaktiviteter	S	9	4:7	199	199	199	Riktat statsbidrag

Nr	Bidrag	Dep.	UO	Anslag	Beslutad nivå 2017	Utfall 2017	Beslutad nivå 2018	Typ av bidrag
59	Utökad satsning på bemanning i den sociala barn och ungdomsvården	S	9	4:7	150	150	150	Riktat statsbidrag
60	Avgiftsfri simundervisning	S	9	4:7			300	Riktat statsbidrag
61	Utökad lövstöd	S	9	4:7			250	Riktat statsbidrag
62	Satsning på sociala barn och ungdomsvården vid sidan av bemanning	S	9	4:7			100	Riktat statsbidrag
63	Motverka akut hemlöshet	S	9	4:7			25	Riktat statsbidrag
64	#metoo i socialtjänsten - förebygga våldsproblematik	S	9	4:7			25	Riktat statsbidrag
65	Åtgärder avseende alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel	S	9	6:1	40	32	35	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
66	Stödlinjer inom alkohol, tobak och spel	S	9	6:1	16	16	15	Riktat statsbidrag
67	Stöd till forskningsprojekt, Västmanlands läns landsting	S	9	7:2	1	1	0,9	Riktat statsbidrag
68	Stöd till forskningsprojekt, Dalarnas läns landsting	S	9	7:2	1	1	1	Riktat statsbidrag
69	Stöd till forskningsprojekt, Örebro läns landsting	S	9	7:2	0,7	0,7		Riktat statsbidrag
70	Stöd till yngre forskare	S	9	7:2	0,4	0,4		Riktat statsbidrag
71	Stöd till forskningsprojekt, Örebro läns landsting	S	9	7:2			1	Riktat statsbidrag
72	Specialistkompetenskurser	S	9	8:1	26	23	26	Riktat statsbidrag
73	Kvalitetssäker och effektiv sjukskrivnings- och rehabiliteringsprocess	S	10	1:6	1 444	1 183	1 444	Riktat statsbidrag
74	Försäkringsmedicinska utredningar	S	10	1:6	250	246	250	Riktat statsbidrag
75	Flyktningguider	A	13	1:1	51	51	66	Kostnadsersättning
76	Ersättning för ensamkommande barn	A	13	1:2	11 039	6 497	9 410	Kostnadsersättning
77	Schablonersättning	A	13	1:2	9 007	7 401	8 570	Kostnadsersättning
78	Ersättning för stöd och service och hälso- och sjukvård	A	13	1:2	539	433	500	Kostnadsersättning
79	Ersättning för initialt ekonomiskt bistånd	A	13	1:2	470	151	220	Kostnadsersättning
80	Ersättning för ekonomiskt bistånd	A	13	1:2	230	202	270	Kostnadsersättning
81	Ersättning för vissa särskilda kostnader	A	13	1:2	140	140	110	Kostnadsersättning
82	Ersättning för beredskap och kapacitet i kommuner	A	13	1:2	80	80	80	Kostnadsersättning
83	Grundersättning	A	13	1:2	65	65	65	Kostnadsersättning
84	Sfi i anläggningsboende	A	13	1:2	40	19		Kostnadsersättning
85	Hyeskostnader	A	13	1:2	30	28	40	Kostnadsersättning
86	Prestationsbaserad ersättning till kommuner	A	13	1:2	3	0,6		Riktat statsbidrag ¹
87	Öka kunskapen om homosexuellas, bisexuellas och transpersoners situation	Ku	13	2:2	2	2	2	Riktat statsbidrag

Nr	Bidrag	Dep.	UO	Anslag	Beslutad nivå 2017	Utfall 2017	Beslutad nivå 2018	Typ av bidrag
88	Stärka jämställdhetsarbetets inriktning mot män och maskulinitetsfrågor	S	13	3:1	5	5		Riktat statsbidrag
89	Minska och motverka segregation	Ku	13	4:1	41	26	53	Riktat statsbidrag
90	Stärka jämställdhetsarbetet på lokal och regional nivå	S	13	3:1			25	Riktat statsbidrag
91	Utvidgat uppdrag DUA nyanlända (främjande medel)	A	14	1:3	108	107	70	Kostnadsersättning
92	Gymnasial lärlingsutbildning	U	16	1:5	573	503	480	Riktat statsbidrag
93	Ökad jämlikhet i grundskolan	U	16	1:5	500	500	500	Riktat statsbidrag
94	Hjälp med läxor eller annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid	U	16	1:5	389	388	389	Riktat statsbidrag
95	Personalförstärkning och fortbildning när det gäller specialpedagogiska insatser samt specialläroutbildning inom Läraryftet II	U	16	1:5	386	309	376	Riktat statsbidrag
96	Fortbildning i specialpedagogik för lärare	U	16	1:5	170	61	170	Riktat statsbidrag
97	Personalförstärkning inom elevhälsan	U	16	1:5	150	150	150	Riktat statsbidrag
98	Läslyftet	U	16	1:5	148	143	151	Riktat statsbidrag
99	Undervisning under skollov	U	16	1:5	119	89	177	Riktat statsbidrag
100	Vidareutbildning i form av ett fjärde tekniskt år	U	16	1:5	116	48	119	Riktat statsbidrag
101	Försöksverksamhet med ökad undervisningstid i svenska eller svenska som andraspråk för nyanlända elever i grundskolan	U	16	1:5	80	51	62	Riktat statsbidrag
102	Behörighetsgivande utbildning för yrkeslärare	U	16	1:5	59	54	66	Riktat statsbidrag
103	Samordnare för nyanländas lärande	U	16	1:5	51	51	52	Riktat statsbidrag
104	Förebyggande och främjande arbete inom elevhälsan	U	16	1:5	43	41	37	Riktat statsbidrag
105	Insatser inom ramen för samverkan för bästa skola och för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända	U	16	1:5	34	10	34	Riktat statsbidrag
106	Personalförstärkning i skolbibliotek	U	16	1:5	30	30	30	Riktat statsbidrag
107	Extra statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare i förskoleklasser och grundskolor i utanförskapsområden	U	16	1:5	16	7	16	Riktat statsbidrag
108	Fortbildning yrkeslärare	U	16	1:5	12	8	12	Riktat statsbidrag
109	Entreprenörskap i skolan	U	16 ²	1:5	28	8	28	Riktat statsbidrag (även till org.)
110	Främja lärlingsutbildning	U	16	1:5	9	9		Riktat statsbidrag
111	Matematiklyftet	U	16	1:5	8	3	8	Riktat statsbidrag
112	Förstärka tillgången på lärare i nationella minoritetsspråk	U	16	1:5	1	0,8		Riktat statsbidrag

Nr	Bidrag	Dep.	UO	Anslag	Beslutad nivå 2017	Utfall 2017	Beslutad nivå 2018	Typ av bidrag
113	Säkerhetshöjande åtgärder i skolor	U	16	1:5			4	Riktat statsbidrag
114	Maxtaxa inom förskolan, fritidshemmet och pedagogisk omsorg	U	16	1:7	2 628	2 629	2 529	Riktat statsbidrag
115	Kvalitetssäkrande åtgärder inom förskolan, fritidshemmet och annan pedagogisk verksamhet till kommuner som tillämpar maxtaxa	U	16	1:7	500	496	500	Riktat statsbidrag
116	Mindre barngrupper i förskolan	U	16	1:7	828	827	828	Riktat statsbidrag
117	Fritidshemssatsningen	U	16	1:7	500	500	500	Riktat statsbidrag
118	Omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds	U	16	1:7	79	78	79	Riktat statsbidrag
119	Verksamhetsstöd till vissa utbildningar ³	U	16	1:8	95	95	102	Riktat statsbidrag
120	Verksamhetsstöd till vissa utbildningar ³	U	16	1:8	50	50	50	Kostnadsersättning
121	Verksamhetsstöd till vissa utbildningar ³	U	16	1:8	32	32	32	Riktat statsbidrag
122	Fortbildning av lärare avseende svenska som andraspråk och kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare	U	16	1:10	125	62	155	Riktat statsbidrag
123	Fortbildning av lärare samt fritidspedagoger och motsvarande – Lärarlyftet II	U	16	1:10	142	60	92	Riktat statsbidrag
124	Kompetensutvecklingsinsatser för att stärka utbildningens kvalitet för nyanlända elever och vid behov elever med annat modersmål än svenska	U	16	1:10	8	8		Riktat statsbidrag
125	Regional yrkesinriktad vuxenutbildning	U	16	1:13	1 331	1 053	2 315	Riktat statsbidrag
126	Utbildning som kombineras med traineejobb	U	16	1:13	109	20	204	Riktat statsbidrag
127	Viss utbildning för arbetslösa ungdomar i åldrarna 20–24 år	U	16	1:13	14	14		Riktat statsbidrag
128	Lärcentra	U	16	1:13			50	Riktat statsbidrag
129	Upprustning av skollokaler och av utemiljöer vid skolor, förskolor och fritidshem	U	16	1:15	480	162	800	Riktat statsbidrag
130	Statsbidrag för lågstadiet i grundskolan och motsvarande skolformer samt viss annan utbildning (Lågstadiesatsningen)	U	16	1:16	2 300	2 297	2 300	Riktat statsbidrag
131	Höjda löner till lärare och vissa andra personalkategorier	U	16	1:19	3 000	2 783	3 000	Riktat statsbidrag
132	Statsbidrag till skolhuvudmän som inrättar karriärsteg för lärare	U	16	1:19	1 442	1 252	1 442	Riktat statsbidrag
133	Särskilda insatser på skolområdet	U	16	1:20	156	156	163	Riktat statsbidrag
134	Stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling	U	16	1:21			1 000	Riktat statsbidrag
135	Deltagande i EU-programmen Atlas och Erasmus+ inom skolområdet	U	16	4:1	18	18	18	Riktat statsbidrag ⁴

Nr	Bidrag	Dep.	UO	Anslag	Beslutad nivå 2017	Utfall 2017	Beslutad nivå 2018	Typ av bidrag
136	Kommunala musik- och kulturskolan	Ku	17	1:2	97	97	99	Riktat statsbidrag
137	Förstärkning av biblioteksverksamhet i hela landet	Ku	17	1:2			225	Riktat statsbidrag
138	Skapande skola	Ku	17	1:3	186	186	186	Riktat statsbidrag
139	Stöd till vissa icke-statliga kulturlokaler	Ku	17	1:5	10	10	9	Riktat statsbidrag
140	Kultursamverkansmodellen	Ku	17	1:6	1 161	1 161	1 255	Riktat statsbidrag
141	Kultursamverkansmodellen, musikverksamhet inom scenkonst	Ku	17	1:6	58	58	58	Riktat statsbidrag
142	Kultursamverkansmodellen allmän förstärkning	Ku	17	1:6	30	30	30	Riktat statsbidrag
143	Kultursamverkansmodellen, läslov	Ku	17	1:6	3	5	3	Riktat statsbidrag
144	Kultursamverkansmodellen, biblioteksverksamhet i hela landet	Ku	17	1:6			22	Riktat statsbidrag
145	Bidrag till litteratur och kulturtidskrifter	Ku	17	3:1	24	24	24	Riktat statsbidrag
146	Vissa museer/Rörelsernas museum	Ku	17	8:3			5	Riktat statsbidrag
147	Samverkansinsatser för unga som varken arbetar eller studerar	U	17	12:3	19	14	18	Riktat statsbidrag (även till org.)
148	Fritidsgårdar och motsvarande öppen fritidsverksamhet	U	17	12:3			50	Riktat statsbidrag
149	Omstrukturering av kommunala bostadsföretag	N	18	1:2	100	0	95	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
150	Kommunala hyresgarantier	N	18	1:3	43	1	43	Riktat statsbidrag
151	Stöd för ökat bostadsbyggande	N	18	1:8	1 800	1 800	1 395	Riktat statsbidrag ⁵
152	Satsningar av regionala aktörer inom ramen för olika program	N	19	1:3	1 637	68	1 421	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
153	Satsningar av regionala aktörer inom ramen för olika program	N	19	1:1	1 538	352	1 589	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
154	Hållbar regional tillväxt och näringslivsutveckling i Gotlands län	N	19	1:1	20	20	10	Riktat statsbidrag
155	Socioekonomiskt eftersatta kommuner och områden	N	19	1:1			500	Riktat statsbidrag
156	Strandstädning i kustkommuner	M	20	1:1			17	Riktat statsbidrag
157	Åtgärder för värdefull natur	M	20	1:3	55	52	55 ⁶	Riktat statsbidrag
158	Åtgärder för värdefull natur, naturrum	M	20	1:3	2	2	2	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
159	Åtgärder för värdefull natur, biosfärområden	M	20	1:3	1	1	1	Riktat statsbidrag
160	Åtgärder för värdefull natur, fjällsäkerhetskommittéer	M	20	1:3	0,1	0	0,1	Riktat statsbidrag
161	Restaurering av våtmarker	M	20	1:3			200	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)

Nr	Bidrag	Dep.	UO	Anslag	Beslutad nivå 2017	Utfall 2017	Beslutad nivå 2018	Typ av bidrag
162	Avhjälpande av föroreningsskador	M	20	1:4	372	360	400	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
163	Avhjälpande av föroreningsskador för bostadsbyggande	M	20	1:4	300	115	180	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
164	Klimatanpassning	M	20	1:10	5	4	50	Riktat statsbidrag
165	Åtgärder för havs- och vattenmiljöer, kalkning	M	20	1:11	141	134	150	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
166	Åtgärder för havs- och vattenmiljöer, LOVA	M	20	1:11	75	40	135	Riktat statsbidrag
167	Åtgärder för havs- och vattenmiljöer, Havspaneringsförordningen	M	20	1:11	10	7	4	Riktat statsbidrag
168	Åtgärder för havs- och vattenmiljöer, avancerad avloppsrening	M	20	1:11	5	0		Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
169	Åtgärder för havs- och vattenmiljöer	M	20	1:11	3	3		Riktat statsbidrag
170	Avancerad avloppsrening läkemedel	M	20	1:11			45	Riktat statsbidrag
171	Internbelastning osv mot övergödning	M	20	1:11			35	Riktat statsbidrag
172	Skydd av värdefulla naturområden	M	20	1:14	20	19	20	Riktat statsbidrag
173	Utveckling av hållbara städer	M	20	1:14	5	2		Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
174	Lokala klimatinvesteringar	M	20	1:17	1 200	78	1 500	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
175	Lokala klimatinvesteringar	M	20	1:17	1 250	181	1 700	Riktat statsbidrag (till kommunala företag)
176	Elbusspremie	M	20	1:17	100	2	100	Riktat statsbidrag
177	Investeringsstöd gröna städer	M	20	1:18			100	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
178	Energieffektivisering	M	21	1:2	120	96	110	Riktat statsbidrag
179	Energieffektivisering	M	21	1:2	18	14	18	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
180	Energiforskning	M	21	1:4	3	0	3	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
181	Insatser kopplade till nationellt nätverk för vindbruk	M	21	1:5	15	4	10	Riktat statsbidrag
182	Underlätta etablering av vindkraft för kommuner	M	21	1:5			70	Riktat statsbidrag
183	Kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	M	21	1:10	13	9	48	Riktat statsbidrag
184	Åtgärder för att minska utsläpp av mikroplaster	M	20	1:11			10	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)

Nr	Bidrag	Dep.	UO	Anslag	Beslutad nivå 2017	Utfall 2017	Beslutad nivå 2018	Typ av bidrag
185	Fordonsstöd m.m.	N	22	1:1	1 618	770	900	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
186	Väginvesteringar	N	22	1:1	602	523	545	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
187	Investeringar i regional plan	N	22	1:1	861	731	807	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
188	Trimning och effektivisering av väg- och järnvägsinfrastruktur samt miljöinvesteringar	N	22	1:1	27	305	280	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
189	Stadsmiljöavtal	N	22	1:1	750	91	1 071	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
190	Bidrag till inlandsbanan AB	N	22	1:1	140	141	150	Kostnadsersättning
191	Avgiftsfri kollektivtrafik för skolungdomar under sommarlovet	N	22	1:1			350	Riktat statsbidrag
192	Åtgärder mot fordonsmålvakter	N	22	1:1			25	Riktat statsbidrag
193	Trafikavtal	N	22	1:7	397	369	432	Riktat statsbidrag
194	Drift av ickestatliga flygplatser	N	22	1:6	63	63	148	Riktat statsbidrag
195	Beredskapsflygplatser	N	22	1:6	10	9	10	Kostnadsersättning
196	Trängselskatt Stockholm	N	22	1:11	626	402	663	Riktat statsbidrag
197	Regionala bredbandskoordinatorer	N	22	2:5	21	21	21	Riktat statsbidrag
198	Natur- och kulturmiljövårdsåtgärder i skogen/Ädellövsskogsbruk	N	23	1:2	0,3	0,3	0,4	Riktat statsbidrag
199	EU:s stöd till skolmjölk	N	23	1:11	95	91	89	Riktat statsbidrag
200	Livsmedelsstrategins genomförande på regional nivå	N	23	1:15			42	Riktat statsbidrag
201	Kommuner i glesbygd	N	23	1:17			70	Riktat statsbidrag
202	Utlisningar från Vinnova inom ramen för olika program där kommuner och landsting kan vara stödmottagare	N	24	1:2	2 893	134	2 970	Riktat statsbidrag (även till org. och ftg.)
203	Entreprenörskap i skolan och i högre utbildning	N	24	1:5			24	Riktat statsbidrag (även till myndigheter och org.)
204	Bidrag för arbete mot långtidsarbetslöshet	Fi	25	1:5			500	Riktat statsbidrag ⁵
					121 052	98 176	118 140	

Anm. I tabellen redovisas de riktade statsbidrag till kommuner och landsting, inkl. kommunfinansierad verksamhet (till t.ex. enskilda huvudmän inom skolan), som fanns 2017 samt de bidrag som beslutats för 2018. I tabellen görs skillnad på riktade statsbidrag som är avsedda att stimulera utveckling inom ett visst område och kostnadsersättningar som är en statlig ersättning för något kommuner eller landsting är skyldiga att utföra. Beslutad nivå 2017/18 visar totalbeloppet för bidraget, dvs. inklusive eventuella medel till utbetalande myndighet eller andra mottagare. Det innebär att delar av de avsatta medlen kan ha gått till organisationer, företag eller utbetalande myndighet utan att det redovisas i denna tabell. Det redovisade utfallet visar hur mycket av de avsatta medlen som gått till kommuner och landsting eller kommunfinansierad verksamhet, t.ex. enskilda huvudmän inom skolan. För att kunna redovisa på den detaljeringsnivå som görs i denna bilaga bygger redovisningen på uppgifter från utbetalande myndigheter, summor kan därför skilja sig från redovisningar i andra delar av denna proposition som bygger på t.ex. nationalräkenskaper och uppgifter från Ekonomistyrningsverket. Dessutom kan avrundningar innebära att beloppen avviker från belopp i andra delar av denna proposition.

¹ Bidraget består av två delar, där en del är ett riktat statsbidrag och den andra delen en kostnadsersättning.

² Finansieringen för detta bidrag kommer från både UO16 och UO24.

³ Posten avser del av anslaget 1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet m.m. under utgiftsområde 16. Se ändamål för anslaget under utgiftsområde 16, avsnitt 10.1.8.

⁴ Beslut för detta bidrag fattas endast på anslagsnivå. Nivån för 2017 anger därför myndighetens beslutade fördelning och nivån för 2018 är en uppskattning baserat på tidigare års interna fördelning inom anslaget.

⁵ Redovisas som ett generellt bidrag i kommunsektorn.

⁶ Beslut för detta bidrag fattas fr.o.m. 2018 endast på anslagsnivå, summan är därför en uppskattning baserat på tidigare års fördelning inom anslaget.